

Hrvatski Glasnik

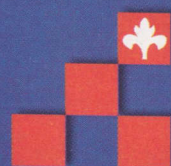
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XII

Broj 131-132

TUZLA, SRPANJ-KOLOVOZ 2004.

Cijena 1 KM, 4 Kn

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO

NAPREDAK

TUZLA

GRADOVRH GRAD NA GORI

20.-25. lipnja 2004.

AKO SLAVIMO I VELIKANIMA DRŽIMO ONE KOJI SU ŽIVOTOM PLATILI VJERNOST KRISTU ISUSU, A I SAM JE ISUS PRIGRILIO PATNJU KAO NEŠTO NORMALNO, ONDA SVOJE ŽIVOTNE PATNJE NE BISMO SMJELI DOŽIVLJAVATI KAO PROKLETSTVO, BESMISAO ILI NE DAJ BOŽE, KAO ZNAK DA NAS JE BOG OSTAVIO - NAGLASIO JE FRA MIRKO FILIPOVIĆ U PROPOVIJEDI NA DAN APOSTOLSKIH PRVAKA SV. PETRA I PAVLA.

PATRON TUZLANSKE ŽUPE: SV. PETAR I PAVAO

TRI ŽIVOTNE PORUKE APOSTOLSKIH PRVAKA

Ovogodišnje Petrovo bilo je popraćeno kišom. Svečano misno slavlje utorak 29. lipnja, predvodio je fra Mirko Filipović, gvardijan franjevačkog samostana na Plehanu i nekadašnji glavni urednik *Svjetla riječi*.

Fra Mirko je najprije govorio o važnosti i ulozi svetaca u svakodnevnom kršćanskom životu i životu Crkve. Svci su vrijedni jer je njihov život vrijedan i svima nama nose određenu poruku, vrijede jer su ostvarili vrhunac uzora kakav treba biti kršćanin i nose *svevremenu* poruku koja nadilazi sva vremena, sva područja i sve druge ljude. Njihova poruka može doprijeti do svakoga srca i može koristiti duhovnom životu svakoga vjernika. I zato slavimo Sv. Petra i Pavla jer od njih želimo ponijeti poruku u svoj život. Fra Mirko je poruku apostolskih prvaka pokušao formulirati u tri poruke.

1. Božji putovi su čudni putovi i ne ravnaju se po ljudskim putovima. Kod Boga 2 + 2 nisu često 4, nekada su više nekada manje. Po Božjoj logici onaj koji gubi često je pobjednik a onaj koji je pobijedio je gubitnik. Zato kada se vjernik nađe pred neminovnošću ljudske politike on ne očajava - ostaje mu još jedan izlaz a to je Bog i njegovi putovi. Ta misao treba čovjeka blagoslivljati. Bog pronalazi rješenje ondje gdje čovjek ne može, Božji pogled doseže dalje od ljudskoga. Božja logika na drukčiji način rješava probleme.

2. "Ti si Petar stijena na kojoj ću sagraditi svoju Crkvu". Krist je izabrao Petra da bude prvak, izabrao je običnoga ribara koji je bio bez škole da u budućnosti vodi veliku zajednicu. Katkada nam se čini kako povijest ovoga svijeta određuju moćnici koji imaju titule i vlasti, koji nose naslove: veliki, silni, sigurni, veličanstveni, grozni. Ali, oni ne čine povijest, povijest ukrašavaju mali, neznatni ljudi, Bog računa na njih. Oni su uvijek jači od veličina i velikana. Zato su svi svci i mudraci ovoga svijeta težili da budu maleni a ne što veći. Stoga svijet malenih i običnih ne treba doživljavati kao teret i besmisao nego kao **blagoslov i Božji dar**. Veličina malenih je spoznaja koja bi svakom vjerniku trebala davati mir, sigurnost i povjerenje u postojanje Božje dobrote. Misao da Bog voli malene, da se oslanja na njih i da na njima gradi sudbinu ovoga svijeta spasosna je misao.

3. Petar i Pavao su prvaci po mucu i tegobama, po tome što su propatili za Isusa i njegovu riječ, svoj život su položili za njega i za ono što su propovijedali. Prvaci su po mucu i po životnom gubljenju. Trebamo ih slaviti jer su time mnogo više postigli od onih koji su uživali "u slasti i masti" ovoga svijeta, koji su sve imali a ništa nisu znali dati ovome svijetu. Ako slavimo i velikanima držimo one koji su životom platili vjernost Kristu Isusu, a i sam je Isus prigrlio patnju kao nešto normalno onda svoje životne patnje ne bismo smjeli doživljavati kao prokletstvo, besmisao ili ne daj Bože, kao znak da nas je Bog ostavio. Svijest da patnja nije grijeh od kojeg se slijepo i uzaludno udara glavom nego prepreka kroz koju se dolazi do svjetla, ta misao donosi mir i radost širom svakoga mjesta - naglasio je fra Mirko.

Na misi je koncelebrirao i veliki broj svećenika Tuzlanskoga dekanata, a pribivalo je i veliko mnoštvo vjernika iz svih susjednih župa. Na kraju mise svim prisutnima se zahvalio gvardijan Franjevačkoga samostana fra Zdravko Anđić. Zbog jake kiše nije se moglo napraviti narodno veselje u crkvenom dvorištu.

Fra Marko LOVRIĆ

U TUZLI JE SVEČANO OTVOREN SOLNI TRG

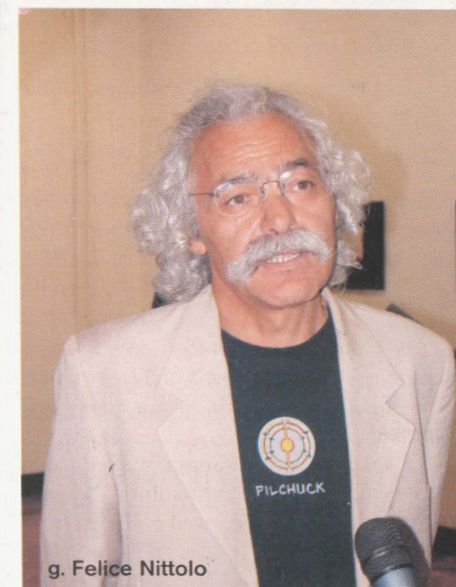
SVJEDOČANSTVO O POVIJESTI GRADA

g. Francesco Giangrandi

g. Jasmin Imamović

g. Felice Nittola

Na mjestu gdje je pronađen prvi solni bunar, gdje se prije više tisuća godina ručno proizvodila i prodavala sol, 17. srpnja 2004. u Tuzli je svečano otvoren Muzeološki kompleks "Solni trg".

Ceremoniju su "Letom mira i prijateljstva" uljepšali gosti iz Italije s četrdesetak ultralatih aviona, nadlijetajući iznad Tuzle. Nova fontana s grbovima Tuzle i Ravenne i golubovima mira radenim u mozaiku, djelo je talijanskog umjetnika Felice Nittola i njegovih učenika iz čuvene klesarske škole mozaika iz Ravenne. Otkrivanje fontane praćeno je puštanjem na desetine golubova koji su tko zna gdje odnijeli poruku iz Tuzle o ljubavi i prijateljstvu. Na ovome Muzeološkom kompleksu, konzerviran je solni bunar iz osmanskog razdoblja, a u zgradi koja asocira na soje-ničko naselje izloženi su i drugi eksponati koji svjedoče o dijelu povijesti Tuzle i davnoj proizvodnji soli.

Među tisućama posjetitelja na svečanosti u Tuzli, bilo je mnogo stranih i domaćih uglednika, među kojima i predsjednik provincije Ravenna, g. Francesco Giangrandi, koji je i otvorio Solni trg, norveški ambasador Henrik Ofstad, bivši načelnik Tuzle i Selim Bešlić, ambasador BiH u Ujedinjenim nacijama, g. dr. Mirza Kušljugić, Zlatko Lagumdžija i mnogi drugi. Spektakularan nastup na otvaranju imali su članovi plesne skupine Flamenko iz Tuzle, a svjetski eho prirredbi dao je kamerni sastav Revolucionario.

Ceremonijal su pratili brojni novinari i snimatelji.

A. KU. - J. ŠA.
Snimci Miroslav PETROVIĆ

Fontana dar provincije Ravenna

g. S. Bešlić i g. Z. Lagumdžija među publikom

Kamerni sastav Revolucionario

Dan državnosti Republike Hrvatske TRINAEST GODINA SAMOSTALNOSTI HRVATSKE

U prigodi DANA DRŽAVNOSTI Republike Hrvatske gospodin **Marko Štefanić**, konzul Konzulata Republike Hrvatske u Tuzli, upričio je svečani prijem 24. lipnja 2004. godine u prostorima Konzulata. Prijemu su prisustvovali uzvanici iz političkoga, kulturnoga i vjerskog života grada Tuzle, Tuzlanske i Posavske županije, predstavnici međunarodnih organizacija, gospodarstvenici, javni djelatnici, te predstavnici medija.

Uzvanici na prijemu...

FOTO:
M. Đulabić

Konzulat Republike Hrvatske zahvaljuje se svim pojedincima i institucijama na upućenim čestitkama u prigodi Dana državnosti Republike Hrvatske, 25. lipnja.

Msgr. LOVRO CINDORI IMENOVAN ZA KANONIKA PRVOSTOLNOGA KAPTOLA ZAGREBAČKOG

Večernji list je 20. srpnja 2004. objavio da je u Zagrebačkoj nadbiskupiji došlo do više personalnih promjena. Najzanimljivija promjena dogodila se u Mariji Bistrici. Dugogodišnji bistrički župnik i upravitelj Svetišta MBB msgr. Lovro Cindori imenovan je za kanonika Prvostolnoga kaptola zagrebačkog, a novim rektorom Svetišta Majke Božje Bistričke, župnikom moderatorom u Mariji Bistrici, te upraviteljem Doma Salve Regina imenovan je Zlatko Koren.

Mnogopoštovanom i dragom prijatelju prečasnom msgr. Lovri Cindoriju iskrene čestitke na imenovanju sa željom da ga dragi Bog čuva u dobrome zdravlju. Zbvaljujemo Gospodinu Bogu što nam je pružio priliku za prijateljstvo s monsinjorom Lovrom Cindorijem...

- **FRANJEVAČKI SAMOSTAN TUZLA**, fra Zdravko Anđić, gvardijan
- **HKD NAPREDAK TUZLA**, Dr. Miroslav Petrović, predsjednik
- **HRVATSKI GLASNIK**, Juraj Novosel, glavni i odgovorni urednik

U SREBRENICI POKOPANO JOŠ 338 TIJELA

Posmrtni ostaci 338 identificiranih Bošnjaka koje su srpske snage ubile u Srebrenici između 10. i 19. srpnja 1995. godine pokopani su devet godina nakon pokolja, u Memorijalnom centru Potočarima u istočnoj Bosni.

Vjerski obred i prigodna ceremonija održana je u nazočnosti 20.000 ljudi kojima su bili predstavnici diplomatskog zbora akreditiranog u BiH, najviši dužnosnici Federacije BiH, predstavnici zajedničkih organa i izaslanstava vlade Republike Srpske koju je predvodio potpredsjednik **Boris Gašpar**.

Predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine **Sulejman Tihić** je na komemoracijskom skupu kazao kako događaji poput srebreničkoga obvezuju da se svi ubijeni pronađu i dostojno pokopaju, a počinitelji zločina kazne.

Neophodno je mijenjati odnos prema ratnim zločinima i zločincima. Ratni zločini ne mogu se ničim pravdati, posebno ne zaštitom vitalnih interesa ili izgovorom da su zločine činili i drugi, rekao je Tihić.

Za građane Bosne i Hercegovine najvažnija je uspostava povjerenja na temeljima istine i pravde, a velik iskorak u tom pravcu je i konačno izvješće o događajima u Srebrenici koje je usvojila Vlada Republike Srpske, kao i izjave onih predstavnika ovoga entiteta koji su osudili zločine u Srebrenici. *Nikad nećemo zaboraviti što se*

dogodilo u Srebrenici, kazao je Sulejman Tihić.

Vrhovni poglavar Islamske zajednice u BiH **Mustafa efendija Cerić**, koji je predvodio vjerski obred, istaknuo je da savjest čovječanstva ne može živjeti u zločinu.

S današnjom skupnom ceremonijom u Memorijalnom centru u Potočarima ukupno je pokopano 1327 identificiranih žrtava srebreničke tragedije. Srebrenički pokolj tijekom kojega je srpska vojska u ljeto 1995. godine likvidirala približno 8000 Bošnjaka iz dotad zaštićenih UN zona Srebrenice i Žepe predstavlja najveći ratni zločin počinjen u Europi nakon II. Svjetskog rata. Zapadne su zemlje predvođene SAD-om, nakon srebreničkoga masakra, prisilile Srbe da zaustave rat bombardiranjem iz zraka njihovih položaja.

U presudi Haškoga suda protiv srpskoga generala **Radislava Krstića** utvrđeno je da je nad Bošnjacima Srebrenice počinjen genocid.

RPS

U susret izborima

APSTINENCIJA JE NAJGORE MOGUĆE RJEŠENJE

Ukoliko niste obavili registriranje i ako VAS nema na biračkim spiskovima za predstojeće lokalne izbore opredijelili ste se za dragovoljnu apstinenciju, a ona je najgore moguće rješenje. Time ste širom otvorili vrata da na vlast dođu oni koje ne biste željeli

Od tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini Hrvati su najmalobrojniji. Sukladno tomu moglo bi se, na prvi pogled, zaključiti i da smo politički najnemoćniji. No, prvi pogled u životu često vara, pa i u ovom slučaju. Malobrojnost ne znači i ne mora značiti nemoć. Međutim, jedna od pojava koja je najizraženija među punoljetnim Hrvatima u BiH, a koja se apstinencijom zove, naše biračko tijelo i političku snagu gura na margine. Ukoliko niste obavili registriranje i ako VAS nema na biračkim spiskovima za predstojeće lokalne izbore, opredijelili ste se za dragovoljnu apstinenciju, a ona je najgore moguće rješenje. Time ste širom otvorili vrata da na vlast dođu oni koje ne biste željeli.

Bojim se da su i ove godine brojni Hrvati svoje građansko-biračko pravo prepustili drugima. Nekoliko mojih znanaca, na žalost i na našu sveopću nesreću, vlasnika fakultetskih diploma,

gotovo slavodobitno mi je priznalo da godinama ne izlaze na izbore; da se ni ove godine nisu registrirali za izbore i da ih ni najmanje ne interesira tko je na vlasti u Tuzli, kakav je nacionalni sastav općinskoga vijeća, koliko je Hrvata u izravnoj vlasti...? Te i takove znance namjerno sam nazvao samo vlasnicima fakultetskih diploma, a ne intelektualcima, jer, da su makar i «i» od intelektualaca, svoje biračko pravo ne bi tako olako prepustili drugima.

U suštini, ove redove ne ispisujem radi njih, jer su svoje ovogodišnje biračko pravo nepovratno prokockali, već radi onih kojih su obavili tu administrativno-birokracijsku formalnost. A, Vas koji ste registrirani za izbore iskreno molim - dobro analizirajte tko su ljudi na stranačkim i neovisnim listama. Ako su Vam nepoznati, raspitajte se kod znanaca i prijatelja. Ne dopustite da Vas ponesu i zanesu emocije, političko-medijske indoktrinacija i/ili zablude. Pošto je riječ o lokalnim izborima ne ocjenjujte kandidate na listama na osnovu stranaka i njihovih lidera. Ocjenjujte ljude po njihovim djelima. Na sami dan izbora svoj glas dajte onome ili onima u koje imate najviše povjerenja i za koje ste uvjereni da će najbolje zastupati Vaše, lokalne - općinske, interese. Izaberite one koji su se po

bilo kom osnovu potvrdili kao vaši, narodni, tribuni, glasnogovornici i zastupnici. A, takvih sigurno ima na ponuđenim listama.

Ako ste obavili registriranje ne dopustite da vas bilo kakvo nezadovoljstvo, zabuna, letargija unaprijed otjeraju sa biračkih mjesta. Ne prepuštajte svoje biračko pravo i mogućnosti drugima, a svoj dio odgovornosti za sliku i (ne)priliku buduće općinske vlasti uzmite u svoje ruke. To vas ništa ne košta i radi vašega, tajnoga, izbora nitko vas neće prozivati, osuđivati, niti kažnjavati. S druge strane ako ne izađete na izbore kaznit ćete sami sebe, a prijatelju i/ili znanцу koji je kandidat za budućega vijećnika uskratit ćete svoju pomoć. Možda mu upravo vaš glas, na otvorenoj listi, bude presudan za «preskakanje» izbornoga praga. A, ako u vijeću bude bar jedna osoba koju dobro poznajete i u koju imate bar malčice povjerenja lakše ćete, uz njezinu pomoć, obaviti svoj posao i ostvariti svoj interes u zakonodavnoj vlasti općine. Ako, pak, apstinencijom u vijeća propustite one koji nisu vaši favoriti, nego čak i protivnici, onda je do vas.

U tomu slučaju ne krivite vlast, jer ste je i neglasovanjem izabrali. A, davno je rečeno da svaki narod ima onakvu vlast kakvu zaslužuje.

N. J. IVANOVIĆ

Zašto prof. Mariča Petrović proziva PEDAGOŠKI ZAVOD

N. J. IVANOVIĆ

U posljednjem broju "Hrvatskog Glasnika", glasila Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" Župe Soli, iz pera profesorice hrvatskoga jezika **Marice Petrović**, objavljen je tekst kojim je ukazano na neke nemile pojave u Pedagoškom zavodu Tuzlanskog kantona i nedosljednosti na "Festivalu kulturno-umjetničkog stvaralaštva učenika osnovnih i srednjih škola TK u školskoj 2003/2004. godini".

"Teško je (a nema ni potrebe gubiti uzalud vrijeme) utvrditi koji su kriteriji pri izboru pobjedničkih točaka što se pojavljuju na posljednjoj, završnoj smotri", tvrdi profesorica Petrović, koja je na ovoj smotri vodila recitatorsku grupu iz Opće gimnazije - Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo" Tuzla.

U spomenutom tekstu, koji se može nazvati i otvorenim pismom Pedagoškom zavodu TK još stoji da je njena recitatorska skupina uvijek imala prvo mjesto, a da nikada nije javno, na Smotri, prezentirala svoje umijeće. Još dodaje da su njeni recitatori i ovaj puta rangirani na prvo mjesto, ali da nisu dobili priliku da sudjeluju na završnoj Smotri. Taj scenarij, tvrdi Petrović, ponavlja se po drugi put. Što je tome razlog? O tome profesorica Petrović piše:

"Nije lako objasniti ni sebi ni drugima o čemu se radi. Ako pokušam zadržati dostojanstvo i ne reagirati, osjećam da im činim uslugu. Oni, zapravo i računaju s mojom prisutnošću! Kada bih im se pismeno obraćala bilo bi to "mlaćenje prazne slame", bukvalno

prazne i bukvalno slame! Ima jedno objašnjenje u koje ne želim vjerovati, ali koje se nameće, nažalost, čak i učenicima - recitatorima koji su se osjećali zapostavljenima. Nota bene, oba puta učenici su bili obučeni u narodne nošnje Hrvata iz Okolice Tuzle. Budući da je smotra, glede nošnji pa i sadržajno, prilično jednosmjerno orijentirana, možda bi stavljanjem u program prepoznatljivih bijelih haljina narušila neke draže, oku ugodnije boje i tonove. Da su selektori bili promišljeniji i pedagoški osjetljiviji, temeljem razvikanosti tuzlanske multikulturalnosti, trebali su uvrstiti u program završne večeri recital "ZELENJA ŠUMA NEGO TRAVA", čak i da nije dobio prvo mjesto", napisala je Mariča Petrović.

Što kažu u Pedagoškom zavodu Tuzla?

INSTRUMENTALIZACIJOM UČENIKA DO VLASTITIH CILJEVA

Svatko ima pravo da iznese svoje mišljenje o kulturno-umjetničkoj manifestaciji, u ovom slučaju o "Festivalu kulturno-umjetničkog stvaralaštva učenika predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola TK u školskoj 2003/2004. godini", pa čak i u "svom" listu, HRVATSKOM GLASNIKU br. 129 - 130 od svibnja-lipnja 2004, u kojem je magistrica Mariča Petrović lektor, ali se ozbiljnost nećijih riječi, prije svega, mjeri činjenicama koje su slaba strana uvažene profesorice Magistrica Hrvatskog jezika, odnosno, opće lingvistike, osim što ima problema sa pravilnom upotrebom sekundarnog prijedloga "ispred" / "Ja sam ovdje ispred Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" (str. 9. Hrvatskog Glasnika, isti broj), najplemenitije namjere organizatora Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK i Pedagoškog zavoda: druženja mladih kroz pjesmu, igru, glumu, recitaciju..., želi iskoristiti za svoju ličnu predzornu promidžbu koja bi morala biti potpuno strana prosvjetnom radniku.

Dokaze za svoje tvrdnje magistrica crpi iz čaršijskih priča, pa to "zna" da je malo ljudi u školstvu TK koji nemaju primjedbi na rad PZ, ona "zna" da savjetnici pomalo raduckaju, da solidno zarađuju i da lijepo žive", magistrica unaprijed "zna" da bi njeno pismeno obraćanje "njima" bilo mlaćenje prazne slame"

Brzo je magistrica zaboravila svoj (ne)rad na izmišljenoj funkciji savjetnika guvernera, te struč-

no saradnika u Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK. Zaboravila je, nažalost, i proceduru prikupljanja činjenica od nadležnih organa koje ona ignoriše.

Vaše objašnjenje, gospođo Petrović, razbija tuzlansku multikulturalnost koja nije bila razvikana dok ste bili na funkciji. Ono je tendenciozno, potpuno subjektivno, jer, pobogu, Vašu recitatorsku grupu treba proglasiti prvom čak i prije nastupa.

Da Vas podsjetimo, gospođo magistricu, na samo neke činjenice:

Dramsko stvaralaštvo srednjih škola pratio je i ocjenjivao stručni žiri u sastavu: univerzitetski profesor, glumac i profesor Trgovinske škole iz Tuzle čija škola nije učestvovala u ovoj disciplini i rezultati su bili slijedeći: osam recitala osvojilo je 90 i više bodova, što je dovoljno za prvo mjesto; najveći broj bodova pripalo je recitalu Behram-begove medrese 98, a bod manje imao je recital MS Ekonomsko-hemijske škole iz Lukavca. Vaš recital, u grupi prvih osam, dobio je 95 bodova.

U Propozicijama za učešće na Festivalu, točka 25. jasno stoji:

"Najuspješnije tačke se prezentuju na završnoj manifestaciji Festivala stvaralaštva, na koju se pozivaju..."

Ne radi se, dakle, gospođo Petrović, kako vi kažete, "o narodnoj nošnji Hrvata iz okolice Tuzle, koje bi narušile neke draže, oku ugod-

nije boje i tonove", već je riječ o striktnoj primjeni Pravila i Propozicija Festivala koje su usvojene i uredno svima podijeljene.

Na Završnoj smotri festivala, osim Behram-begove medrese, samo je sa dvije numere nastupio još i KŠC "Sv. Franjo" sa svojom Osnovnom školom "Sv. Franjo", dok je ostalih 13 škola izvelo po jednu svoju najuspješniju tačku. KŠC "Sv. Franjo" - Opća gimnazija Tuzla, za vrhunski kontinuitet u stvaralaštvu, za tri godine Festivala, dobila je i specijalno priznanje za horsko stvaralaštvo, prema Pravilima i Propozicijama Festivala, a ne na osnovu odjeće koju Vi, nažalost, stavljate u prvi plan, optužujući ogledalo što je ružno. I JU OŠ "Sv. Franjo" je dobila isto priznanje za dramsko stvaralaštvo.

Na kraju, gospođo Petrović, dobro je u svemu ovome što je to samo Vaše mišljenje, jer smo sa menadžmentom i KŠC "Sv. Franjo" i JU OŠ "Sv. Franjo" uvijek imali veoma dobru saradnju, poštovanje i veliku pomoć koju su pružali kao uzorni domaćini raznih takmičenja.

Ona će, poslije ovih razjašnjenja, vjerujemo biti još plodnija na obostranu korist i zadovoljstvo, a Vi biste trebali preispitati svoja neutemeljena i preuveličana osjećanja, kako ne biste potpuno izgubili sposobnost humanijeg rasuđivanja.

Hariz AGIĆ,
direktor Pedagoškog zavoda

KANTONALNA SMOTRA

Odgovor na tekstove iz Fronta Slobode, Nezavisnoga nedjeljnika, Tuzla, 18. 06. 2004.

1. Jesu li sumnjive hrvatske nošnje, potpisao N. J. I. i
2. Instrumentalizacijom učenika do vlastitih ciljeva, potpisao Haris Agić, direktor Pedagoškoga zavoda Tuzla

Hrvatski Glasnik je list svih građana s područja Soli, kako piše u njegovu zaglavlju, a ne samo moj, kako je pod navodnicima napisao autor iz Pedagoškoga zavoda. Glasnik je, prema tome, list i spomenutoga gospodina koji ga, što je očigledno, redovito čita. Na opću radost malobrojne redakcije, poštovanja je vrijedna brojnost čitateljstva ovoga lista, jer, on (skromno!) popunjava prazninu koja se osjeća u tuzlanskome novinarstvu.

U prošleme broju Glasnika potpisala sam tekst pod naslovom Kantonalna Smotra. Naslov je bio jasan i nedvosmislen, ali oba autora koji reaguju ne drže se ni naslova niti sadržaja pa, iako me jedan od njih upućuje na "prikupljanje činjenica", ne odgovaraju na sadržaj moga teksta koji je za njih sporan, nepotkrjepljen činjenicama.

1. Gospodin N. J. I. piše da sam ja "na ovoj smotri vodila recitatorsku grupu", što, naravno, nije točno jer moja grupa nije ni sudjelovala na Smotri i ja sam zbog toga o tome pisala.

Moja zamjerka g. N. J. I. je (i) u tome što je napisao da prozivam Pedagoški zavod u Tuzli i da se moj prilog u Glasniku može nazvati otvorenim pismom Pedagoškome zavodu!

Jasno sam napisala da pišem "samo zato nek' se zna" kao i da pismeno obraćanje (koje je KŠC već prakticirao, što se u arhivama može provjeriti!) ne bi imalo očekivanoga rezultata.

Nespretno (nije važno je li namjerno ili nestručno), izdvojeni dijelovi teksta, ostavljaju dojam na čitaoca "Fronta Slobode" da se zbija radi o pamfletu, prozivci ili otvorenome pismu!

2. Gospođina H. Agića bih upozorila da se jezikoslovlje razvijalo od vremena kada se on školovao, da sam ja taj razvoj pratila, pa da, sukladno tome, nemam problema s "pravilnom upotrebom sekundarnoga prijedloga "ispred" koja je "uočena" u drugome, ne u spornome, tekstu istoga broja Glasnika!?

Neprijatno mi je što moram "docirati" činjenice poznate svakome suvremenom prosvjetnom učenicu, ali znanost koja se zove semantika lako će opravdati ovu uporabu prijedloga. Slični su primjeri *studiram na fakultetu, ja stojim iza toga, na telefonu je N. N, živim na Husinu*, i sl. Nemojte me "loviti" u jeziku, vratit ćete se bez ulova pa ćete ponovno pričati lovačke priče!

Jako ste naglasili da sam tekst napisala kao svojo "predzornu promidžbu koja bi morala biti strana prosvjetnome radniku".

Javno priznajem da mi se može desiti (dešavalo mi se već!) da se ne koristim svojim glasačkim izbornim pravom, a kamoli da sudjelujem na jednoj od izbornih lista! Nikada nisam

bila politički organizirana i imam svoje mišljenje o intelektualcima u politici. Neću ga iznositi jer ono nije relevantno za javno kazivanje, ali da ste samo ovo napisali, već je previše, pogotovo što ste Vi i brojni djelatnici Pedagoškoga zavoda (prosvjetni radnici!) svoja politička opredjeljenja već nekoliko puta artikulirali i koristili u različitim političkim opcijama.

Osobno, nemam u tome smislu nikakvih vlastitih ciljeva, niti poradi tih ciljeva instrumentaliziram učenike kako mi u naslovu imputirate. Riječi su vam nepotrebno ubojite, jer s druge strane nemate morskoga neprijatelja. Samo budite dobronamjerni i razbistrit će Vam se misaona bit mogega teksta: Da su selektori bili promišljeniji i pedagoški osjetljiviji (...) trebali su uvrstiti u program završne večeri recital "Zelenija šuma nego trava...", čak i da nije dobio prvo mjesto. U tome je poanta!

Znajte da nisam "zaboravila svoj (ne)rad na izmišljenoj funkciji savjetnika guvernera, te stručnoga suradnika u Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta". Nisam, nažalost, a tako bih rado!

Previše je ponižavajuće "čepkati" po tome tko je izmislio tu funkciju i tko se, i iz kojih razloga, na nju postavlja (samo četiri mjeseca!). Kome je i zašto odgovarao moj (ne)rad, kojemu ste, istina vrlo malo, i osobno kumovali, kao i dokle biste na toj poziciji držali jednoga (ne)radnika, bilo bi zanimljivo vidjeti da sam imala volje i snage sačekati "happy ending". Nisam se, međutim, više željela ponižavati i njegovati tu, zbija, razvikanu multikulturalnost i multietničnost čijom sam ikebanom, nepromišljeno, pristala biti dvije godine za vrlo ponižavajuću materijalnu nadoknadu! Dala sam otkaz!

Ne dirajte u osinje gnijezdo i odbacite oružje, nisam Vam ja baš neki cilj, nećete ništa dobiti ako me "raskrinkate".

Kud bi nas to dovelo!? Moglo bi se, a toga se pribijavam, kao "prikupljena činjenica" pojaviti

objašnjenje slično onome koje sam pronašla, objašnjavajući si diskriminaciju na tamo gdje ga "gramatika" može osporiti!).

U svome tekstu pohvalila sam rad Festival-skoga stručnog žirija, dakle i rad gospode koju "branite" od mene. Moja kritika odnosila se na djelatnike Zavoda koji su bili selektori smotre, a istodobno rade i u školama! Vaši argumenti prelaze granicu dobroga ukusa. Kao da niste razumjeli o čemu govorim i čemu prigovaram! Trebali ste prešutjeti, a ne imenovati ljude i ustanove koje nisam kritizirala i "ne štiti" ih od mene! Nemate argumenata!

Vaša tvrdnja da su ovi stavovi samo moje mišljenje i da sa menadžmentom KŠC imate "veoma dobru saradnju, poštovanje i veliku pomoć" nije potpuno netočna.

Ja sam, istina, iznijela svoje mišljenje, ali zar možete vjerovati da se prethodno nisam konzultirala kako bih izbjegla nekritičnost. Prošle godine g. ravnatelj KŠC-a uložio Vam je pismeni prigovor u vezi sa Smotrom, ali pošto se to pokazalo neefikasnim, ove godine sam se ja javno [ispred (ili u ime) Gimnazije] požalila i - ne kajem se. Suradnja, poštovanje i velika pomoć dalje će se, naravno, nastaviti, jer je sve to na opću dobrobit naših učenika, našega grada i šire. Sami ste u uvodu teksta napisali da svatko ima pravo iznijeti javno svoje mišljenje. Ja sam se tim pravom koristila!

Naša je polemika nepotrebna, a i uvrede koje mi osobno upućujete, prizemne, iskonstruirane i neutemeljene, nisu dobar stil dijaloga. Kao što sam napisala, svjesna sam da ne mogu ništa mijenjati, ali ne želim (baš uvijek!) šutjeti. Vrlo sam strpljivo dvije godine šutjela i odsutjet ću do kraja svoju neslavnu odisaju u Ministarstvu - bio je to valjda stjecaj nesretnih (političkih) okolnosti u kojima sam se, nepromišljeno, našla.

Ali Smotru, baš zbog učenika i njihova dostojanstva, nisam željela prešutjeti!

Marica PETROVIĆ

O SEBI MISLIM SVE NAJBOLJE, JER TO NITKO NE UMIJE BOLJE

Krivo (o)gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

Revizori su minulih mjeseci, tjedana i dana pažljivo analizirali trošenje proračunskih novca od strane članova Predsjedništva BiH, nekih ministarstava i fondova. Nalazi su pokazali da su davanja poreskih obveznika protuzakonito i nemilice.

Dobro bi bilo da prije lokalnih izbora budu pročešljani i općinski proračuni, a do tada bi tužitelji morali uraditi svoj dio posla.

Ako je najveći crnogorski grad Beograd, a najveća hercegovačka metropola Zagreb, a onda je Sarajevo, bez konkurencije, najveća sandžačka čaršija.

Čija je Tuzla sve manje mi je poznato?!? Načelnik Jasmin Imamović nije uzet u ovo razmatranje.

O sebi mislim sve najbolje, jer to nitko ne umije bolje.

Istodobno priznajem da nisam ono što mislim o sebi i da nisam onakav kako sebe doživljam, nego sam ono i onakav što drugi o meni misle, a još više što kažu i/ili napišu.

U mome bračnom životu moja je uvijek zadnja.

U spornim situacijama stalno govorim: "Da, draga tako je kako ti kažeš!"

Sinan Alić jedan je od kandidata za buduću sastav Općinskoga vijeća Tuzla.

Ne sporim mu kandidaturu, niti imam pravo na to, ali mi nije jasno kako je mogao proći filtere Izborne komisije, jer se na popisu 1991. godine izjasnio da je Japanac po nacionalnosti.

P(ri)ozivam Vehida ŠEHIĆA - ŠALETA, predsjednika Izborne komisije BiH, da do narednoga broja HG-a odgovori po kojemu se to zakonu strani državljanin mogu kandidirati na bh. izborima.

Kolege i znanici sve mi manje vjeruju. Valjda zato što stalno govorim istinu, pa i onu koja nije mila njihovim ušima.

Na književnim susretima "Cum grano salis" u Tuzli nagradu "Meša Selimović" ove godine je dobio Ivica Đikić, autor romana "Cirkus Columbia", koji je objavljen u nakladi splitskoga "Feral tribuna".

Onaj tko prvi uspije napisati roman "Cirkus BiH" vjerojatno će dobiti Nobelovu nagradu za književnost.

Gospodinu Jasminu IMAMOVIĆU, novinari - posebno tuzlanskih elektronskih medija - često dodjeljuju titulu GRADONAČELNIK.

Nije mi jasno otkud žurnalisticima pravo na to, jer Tuzla nije gradska zajednica, nego samo velikačka općina.

Često slušam izjave, osobito političara, koje glase: "Ja lično mislim...!" Ne znam kako i kada bezlično misle.

Kada mi se po(ne)sreći da i ja to činim, onda ne dvojim, jer uvijek mislim osobno.

Iz pouzdanih izvora sam saznao da se u Lječičištu "Slana banja" Tuzla liječi i sterilitet. Možda takva ljekovita svojstva ima i slano Pannonsko jezero u Tuzli.

Nikada, međutim, nisam saznao tko su tuzlansko-banjski galebi?

Slavodobitno i javno objavljujem da sam postao milijunaš.

Osim što često gledam kviz Hrvatske televizije, pod nazivom "Tko želi biti milijunaš", imam i milijun neriješenih problema.

Ako me pitate zašto volim glave - praseće, janjeće, teleće... rado ću odgovoriti.

Pa, da pokažem kako se i glavom znam koristiti i (po)služiti.

Priznajem da sve manje vrijedim, a napisat ću i zašto. Zato što je sve manje onih kojima sam potrebit.

Ako je stanovnik Kelna kelner, nameće mi se pitanje kako se zove stanovnik Tuzle, uz preduvjet da nema ime Jasmin i prezime Imamović.

P. S. Ovo nema ni izravne, ni neizravne veze sa književnikom istoga imena i prezimena.

Često me prijatelji, znanici i sugovornici kada sa njima razgovaram za novine, pitaju što ću popiti.

Nedavno sam jednoga od njih pitao što me ne pita što ću pojesti i dobio odgovor da je lakše piti nego jesti, a i serviranje pića mu je, veli, jednostavnije.

Najveća laž koju sam čuo o sebi, je ona da sam pametan.

Počeo sam skupljati mrave. Uzrok tomu je moja osobna želja da mi opravde radne navike.

Nije mi poznato ima li đavo ženu! Ako nema otkud mu rogoviti?

Pozivam u pomoć sve upućene i neupućene, pismene i nepismene, da mi priopće, što i kako je ispravnije, reći i napisati: "Drug sekretar"! ILI "Gospodin tajnik!"

Nikako mi ne paše kombinacija "Gospodin sekretar".

Priznajem da sam život posvetio smrti. A Vi?

RUDNICI KREKA MILIJUN TONA UGLJENA

Koncem lipnja, u jednoj od svojih trećih smjena rudari Rudnika ugljena "Kreka" isporučili su tržištu milijunu tonu ugljena, a prvih šest mjeseci ove godine završili su sa ukupnom proizvodnjom od milijun i 25 000 tona ugljena što predstavlja najveći poslijeratni rekord rudnika. Ovogodišnji plan proizvodnje ugljena, od 2,5 milijuna tona, najveći je u poslijeratnom razdoblju, a ako je suditi po šestomjesečnoj dostignutoj proizvodnji, realne su šanse za njegovo ostvarenje.

Da Rudnici "Kreka" iz godine u godinu idu naprijed, potvrđuje najava da se naredne godine planira proizvodnja od 3 milijuna tona čime bi bila dostignuta polovica od najveće prijeratne proizvodnje Kreke.

Pored industrije i široke potrošnje najveći potrošač ugljena iz Rudnika "Kreka" je Termoelektrana Tuzla, koja je ujedno i najveći proizvođač električne energije u BiH. U ovu tvornicu u proteklih 6 mjeseci isporučeno je 873 000 tona, što je manje od planiranih količina zbog izuzetno povoljne hidrološke situacije, odnosno punjenja akumulacija. Tako se zbog smanjenja potrošnje ugljena na depou Termoelektrane u Tuzli nalazi oko 430 000 tona ugljena, od čega je oko 300 000 tona iz Rudnika "Kreka".

UKC TUZLA ZAVRŠETAK "PLAVE BOLNICE"

Direktori Univerzitetskoga kliničkoga centra Tuzla i renomirane austrijske firme VAMED GRUPPE dr. Nedret Mujkanović i dr. Fritz Badegruber, potpisali su u Tuzli generalni ugovor za završetak "Plave bolnice" po principu "ključ u ruke". Ukupna vrijednost projekta iznosi 23 milijuna eura. 35 % sredstava potrebnih za dovršetak i opremanje Plave bolnice donira Vlada Nizozemske, dok će preostali dio sredstava biti osiguran putem kreditnoga zaduženja UKC, o čemu će naknadno biti potpisani ugovori. Projektom je predviđeno da u Plavoj bolnici bude smještena radioterapija, kardiokirurgija, neurokirurgija, plastična kirurgija, neurologija i fizijatrija.

Projekt čija je priprema trajala više od dvije godine trebao bi biti završen u narednih 18 do 24 mjeseca. Ugovorom je predviđeno da u tom roku bolnica bude puštena u funkciju, rekao je direktor Mujkanović, ističući da završetkom Plave bolnice UKC Tuzla zaokružuje svoj tehnološki proces u davanju usluga, kako pacijentima sa područja TŽ, tako pacijentima iz cijele BiH i regiona.

Umjesto o planiranju mnogi rado govore o sudbini a neki i o sreći SVI KONCI NAŠIH PLANOVA

...Bez planova mi međutim nikako ne možemo. Nijedna ozbiljnija aktivnost odnosno posao koji drži, kako se to kaže, do sebe i drugih ne smije, a da ih ne sadrži. Planovi nužno moraju biti operabilni to jest primjenjivi u realnom prostoru i vremenu. Realni i idealni istovremeno, unutar sebe neproturječni (logički konzistentni), pragmatični i kritički (t.j. filozofski) utemeljeni.

Piše: Romeo Knežević

Život nikada nije samo ono što planiramo, s čime se svi općenito slažemo. Pa ipak se najčešće i jako mnogo razočaramo, baš zato što se stvari nisu odvijale onako kako je planirano. Naši planovi su **racionalne forme** utemeljene na iskustvu, - trudimo se da budu što utemeljeniji na iskustvu - više ili manje. Nisam siguran čime se pri tom više ponosimo, **racionalnome** ili **iskustvenom** utemeljenošću naših planova, čini se ipak više racionalnom!? To je valjda zato što našem iskustvu izgleda "kronično" nedostaje nečega što je **ljudski racionalno** - na svojstven način **određeno i nedvojbeno** kao 2+2 - a kako bismo dalečali našu sigurnost spram drugih faktora, što uvijek snažnije i dublje utječu na naš život u cjelini.

Na naše **iskustvo** se jako često pozivamo i s razlogom, jer je ono naš egzistencijalni, **autentičan** doživljaj, **istinit** baš u onom smislu u kojem smo mi za "istinu" najjače zainteresirani, naime, kao za **nešto** što je najbliže životu. Međutim, kada nešto planiramo, individualno i kolektivno - a mi to činimo već tisućljećima i na planiranje smo upućeni već samim položajem u zajednici s drugima - takvo stanje ništa i nikad neće promijeniti. Sve dok postoje ljudske zajednice - a mogle bi postojati i vječno, ako ih ne uništi kakva prirodna ili društvena kataklizma - iskustvo nam vrlo često nije dovoljno. Naročito kod složenijih pothvata, kada se nastojimo osloniti na **pamet**, na **savjete** drugih ljudi, na **znanje** koje smo stekli obrazujući se. Međutim, mnogi će se odmah složiti da se u smislu u kojem je to ovdje spomenuto, radi o papirnatom osloncu. Pri tome je jasno svakome, kako su **planovi** i **iskustvo** međusobno povezani i, još važnije od toga, uvjetovani. Ali s ovakvim kritičkim **razmišljanjima** o "planiranju", kao razumskoj strani čovjeka, već smo na samom "terenu" filozofije. Tako s razmatranjima o planovima i planiranju, moramo poći dalje i dotaknuti se nekih vječnih tema u filozofiji, odnosno nekih pitanja o suštini ili esenciji samoga **Čovjeka** kao umnoga bića, a koja se nalaze u osnovi/temelju svakoga našeg **plana**. Glavno je onda pitanje ovdje, **što je to** što se u nama osjeća kao **duhovno, nevidljivo, neopipljivo, neizmjerljivo, razumno, mentalno**, a po **posljednicima** je nedvojbeno djelotvorno i postojeće; prisutno, stvarno, kao što su to neka djela arhitekture, nečiji uspjeh u životu (karijera, blagostanje), neki novi stroj, otkriće s područja fizike ili nova metoda u ispitivanju diplomatskoga materijala u historiografiji? Što je to, u "to" nema sumnje nitko nije sasvim siguran, ali naša spoznajna nastojanja u tome pravcu sigurno je, nikada neće prestati.

Istina naše nepotkupljive svakodnevice

Glavni problem je u tome što se ljudski život u cjelini pokazuje isuviše složen da bi samo racionalne

projekcije mogle zadovoljiti i naša očekivanja i zahtjeve života. Ljudski život kao fenomen osim iskustva (empirije) sadrži i niz drugih, prijelaznih (da se tako izrazim) psihosomatskih aspekata, kao što su to naša volja ili interesi ili potrebe. Osim toga tu su i egzistencijalni aspekti koji obuhvataju krajnja pitanja, života i smrti, zdravlja i bolesti; kao i etička pitanja, slobode i straha, ljubavi i mržnje, dobra i zla. Tada se događa i da svoje misaone projekte usm(pov)jeravamo Bogu kao "najvišoj-najsveobuhvatnijoj-najvećoj-najdaljoj" Stvarnosti, transcendentnoj, koja vjerujemo, drži sve pa i naše "male planove" kao konce u svojim rukama. Kada sve to imamo u vidu onda nam je sigurno jasno u kakvom su "skromnom položaju" naši planovi, i koliki su im izgledi da se ostvare. Mnogi tada rado govore o sudbini, a neki i o sreći.

Naša svakodnevica je naš najnepotkupljiviji sudac. Onakvi kakvi smo prosječno u dvadesetčetiri sata našeg života svakoga dana, meni se čini, takvi onda doista i jesmo i trebamo biti, pa i u odnosu na naše osobne životne planove i obitelji, posao i sve ostalo. Ali *kakvi smo* mi kao "relativno zrele" osobe u ta 24 sata i tko je *sudac* u tom slučaju?!

Razumije se, to smo mi sami, ali zatim i obitelj, te, šira zajednica. Na svoj osoben način o nama sude u svakom slučaju, možda, najviše naša djela. I štošta drugo, uostalom, čitav protekli život, sve do samoga određenog trenutka, kada se vrijednosno procjenjujemo. Ali u samom shvaćanju/spoznavanju vlastite životne situacije postoji jedna (u filozofiji, ali i u književnosti) poznata teškoća, da je apsolutno nemoguće u ocjenjivanju samih sebe istovremeno biti i promatrač i promatrani, mada se pred nas takav zahtjev zbog spoznajne situacije nužno postavlja.

Druga teškoća, koja je rješiva samo odgojem ili drugačije rečeno vježbom, sastoji se u (ne)spособnosti razdvajanja **aktualnog** od **potencijalnog** i njihovog valjanog usklađivanja bez padanja u raskorak između toga dvoga.. I treća teškoća, koja izgleda lako savladiva jer izgleda banalna, a zapravo je zadatak za čitav život, sastoji se u svladavanju nagnoskih, iracionalnih, emotivnih, tjelesnih i drugih, uglavnom empirijskih i netransparentnih sastojaka ljudske prirode, na valjan način, odnosno da se oni dovedu u uravnotežen odnos spram svega onog važnog, naprijed tematiziranog, a duhovnog ili inteligibilnog u čovjeku.

Filozofija se također razvija; u smislu razvoja bitno se razlikuje antički i novovjekovni period u povijesti filozofije. Nedavno sam se bavio studijem jednog djela poznatog suvremenog američkoga filozofa, Richarda Rorthya, koji osporava utemeljenost postavljanja na **ovakav način i ovakvih** - "vječnih pitanja" filozofije, kako sam ih ovdje postavio. No zbog toga se ne trebamo sikirati, jer su unutrašnja suprotstavljanja nešto, što je u filozofiji poželjno i što

njen razvoj najsnažnije pokreće. Osim toga, pojam "staklaste suštine" - kako se u tom djelu ironično izražava Rorthy o pojmu supstancije/esencije - ovdje, za potrebe ovoga eseja a i "Hrvatskog glasnika" nije primjenljiv. Svaka razvijena filozofska, znanstvena, umjetnička ili teološka disciplina, imala bi nešto relevantno kazati na ovu temu. U običnom životu međutim čini se ni na što nismo toliko osjetljivi kao na vlastitu pamet u smislu **sujete** koja je živo prati, iako se ponosimo i drugim sposobnostima koje posjedujemo. Pamet nam je najvažnija kod planiranja, ali često na planove jako puno utječu osjećaji, a njih nitko neće nazvati racionalnim. (Iako ima dosta pisaca i autora općenito - kao što je američki književnik Henry Miller - koji smatraju najvrednijom misao izraženu osjećajima ili "osjećajnu misao".) I naši se planovi spotiču onda o njih (osjećanja) i postajemo razočarani, kao što reko na početku. Vrlo često se tada dohvaćamo drugih planova kao rješenja.

Bez planova mi, međutim, nikako ne možemo. Nijedna ozbiljnija aktivnost odnosno posao koji drži, kako se to kaže, do sebe i drugih, ne smije, a da ih ne sadrži. Planovi nužno moraju biti operabilni, to jest primjenjivi u realnom prostoru i vremenu. Realni i idealni istovremeno, unutar sebe neproturječni (logički konzistentni), pragmatični i kritički (t.j. filozofski) utemeljeni.

Neke vrste djelatnosti u svojim najvišim stvaranjima, međutim, kao da "ne preporučuju" planiranje. Mislim na stvaralačke procese oblikovanja nekoga umjetničkoga djela, odnosno, na stvaralačko i naglo iznalaženje nekog rješenja u pozitivnim znanostima. Čini se da tu ni planovi ni rad mnogo ne pomažu, nego naprotiv, da se mogu čak javiti i kao prepreka, a sve je oslonjeno na inspiraciju i genijalnu sposobnost, te izvanredan trenutak.

Sve naprijed navedene zahtjeve treba imati u vidu ako hoćemo valjano i funkcionalno odgovoriti na naše mnogostrane individualne ili zajedničke potrebe kroz različite planove, projekte, programe, koncepte i druge tome slične stvari, koje nam se svakodnevno postavljaju kao egzistencijalni zadaci. Ali može se relativno dobro ili manje dobro funkcionirati i bez ispunjavanja svih ovih visokih zahtjeva. U svakom slučaju jedno obično spremanje na godišnji odmor, na primjer, uključuje neke od spomenutih aspekata i ako na njih nismo odgovorili, sebi smo sigurno proizveli različite neugodnosti, iako su planovi trebali imati za posljedicu sasvim suprotan krajnji cilj. Među mladima se **planiranje** slobodnoga vremena često odbacuje kao "našto strano" ili "tuđe" spontanitetu, pa dakle i lažno.

Danas, sasvim opravdano, prevladava psihologija aktivnog odmora, kao niza rekreativnih aktivnosti, a ne samo kao zabava ili dugotrajno tjelesno opuštanje, kako je već uobičajeno među mladima, ali i "starima" s ovih naših prostora.

PORAST KRIVIČNIH DJELA NA PODRUČJU TK

U prvih šest mjeseci ove godine evidentan je porast broja počinjenih krivičnih djela na području Tuzlanske županije. Uz sve veći broj slučajeva razbojništava, teških krađa, oštećenja tuđe imovine i nasilja u obitelji, sve su češće meta počinitelja krivičnih djela vjerski objekti, svećenici i institucije kulture. Tri ovakva slučaja zabilježena u mjesecu lipnju ove godine, uznemirili su Hrvate koji će uvijek zbog svoje malobrojnosti na ovom prostoru strahovati da u pozadini, uz kriminalni postoje i neki drugi aspekti.

Prvi slučaj bila je provalna krađa u crkvu svetoga Ante Padovanskoga u Lukavcu u noći 17/18 lipnja. U provalnoj krađi otuđen je razglas i nekoliko pozlaćenih posuda. Ukupno pričinjena materijalna šteta procijenjena je na 3.500 KM. Nekoliko dana poslije pripadnici MUP-a TŽ uspjeli su otkriti počinitelje krađe, radi se o četiri malodobne osobe iz Lukavca: M. M. (1990), E. M. (1994) i D. R. (1990) bošnjačke i J. P. (1993) hrvatske nacionalnosti. U daljnjem postupku pokušavaju se pronaći ukradeni predmeti, a Tužiteljstvu TŽ podneseno je izvješće o učinjenom krivičnom djelu. Dvojica počinitelja M. M. i J. P. su dva dana prije, izvršili i provalnu krađu u džamiji u Lukavcu iz koje su otuđili izvjesnu količinu prehrambenih proizvoda. Radi se o jednom od brojnih krivičnih djela koje su na području TŽ počinile maloljetne osobe, ovog puta, kako je saopćeno iz policije, bez bilo kakve nacionalne ili vjerske pozadine. Obzirom da u TŽ ne postoji sustav adekvatnoga sankcioniranja maloljetničke delinkvencije, nije isključeno da je ovaj slučaj samo uvod u naredna, teža krivična djela koje će, poput svojih vršnjaka koji su krenuli pogrešnom stranom, nastaviti činiti. Na još jednom primjeru, na ispitu zrelosti pale su obitelji, školski sustav, vjerske zajednice i svi drugi kojima bi skrb o mladima trebala biti prioritarna zadaća.

U noći 21/22 lipnja dogodio se drugi slučaj, nepoznati počinitelji razbili su u središtu Tuzle ploče sa nazivima hrvatskih institucija kulture, HKD Napredak, podružnica Tuzla i društva "Hrvatski dom" Tuzla. Do zaključenja ovog broja Hrvatskog Glasnika policija nije uspjela otkriti i identificirati počinitelje ovoga krivičnog djela. Dodatna

Razbijene ploče

neprijatnost za sve uposlene u ovim i ostalim institucijama smještene u istoj zgradi bila je što se u isto vrijeme održavala Međunarodna likovna kolonija u Breškama i što je u istom danu održan okrugli stol posvećen "Gradovrhu". Samo dan poslije 22. lipnja oko 22.00 sata dvije nepoznate, maskirane osobe napale su u Drijenči, župnika fra Marka Kobaša. Napadači su od svećenika tražili novac, a prilikom napada jedan od njih svećenika je udario nogom u bradu. Kada je fra Marko počeo zvati susjede u pomoć, napadači su pobjegli. Dva dana poslije policija je uspjela razriješiti ovaj slučaj, privedeni su I. M. (1984) i E. P. (1987) iz Čelića, koji su priznali izvršenje krivičnih djela. Ova tri događaja, kako je priopćeno iz policije, međusobno nisu povezani i nemaju nacionalnu ili političku pozadinu.

Da katolički vjerski objekti, svećenici i institucije kulture nisu izuzetak pokazao je slučaj skrnavljenja pravoslavne crkve i obližnjega stambenog objekta u mjestu Donji Potpeć u Srebreniku.

Policija je uspjela uhvatiti počinitelje, 4 osobe iz istoga mjesta od kojih je samo jedna (s 19 godina) punoljetna. Policija tvrdi da se radi o samoinicijativnim krivičnim djelima koja su počinile malodobne osobe, bez političkih ili nacionalnih motiva. Ukoliko su u pravu, a nadamo se da jesu, dobro je to za Tuzlu i Tuzlansku županiju čija policija pokazuje zadovoljavajuću razinu hvatanja počinitelja krivičnih djela. Nije dobro što su vjerski objekti prepoznati kao potencijalna i laka meta napada. Uglavnom su bez elektronskih uređaja ili fizičkoga osiguranja i kao takvi lako dostupni lopovima.

IX. ljetni univerzitet Tuzla 2004.

RESPEKTABILNA MEĐUNARODNA MANIFESTACIJA AKADEMIZMA

Deveti ljetni univerzitet okupio je nekoliko stotina studenata i profesora iz cijeloga svijeta. Održano je stotinjak kursova, predavanja, znanstvenih simpozija, a središnja tema je bila **Menadžment u visokom obrazovanju i zdravstvu**. O menadžmentu u visokom obrazovanju je na uvodnoj ceremoniji održao predavanje rektor Univerziteta u Tuzli prof. dr. Izudin Kapetanović, a o menadžmentu u zdravstvu su imali simpozij *Children Medical Hospital Center* iz Cincinnatija (SAD) i *Univerzitetski klinički centar Tuzla*.

"Međunarodni ljetni univerzitet je manifestacija koja je davno već postala tradicionalna i koja nas podsjeća i obavezuje na internacionalizaciju i evropeizaciju našeg univerziteta i studija koji se odvijaju na njemu. Tuzlanski ljetni univerzitet nastao je kao jedna od prvih šema mobilnosti studenata i nastavnika u ovome dijelu Evrope, te kao snažna potreba za internacionalizacijom našeg Univerziteta. U proteklih 9 godina, on se razvio u respektabilnu manifestaciju koja ima ne desetine kurseva iz različitih oblasti znanosti, te znanstvene simpozije i konferencije." kazao je prof. dr. Izudin Kapetanović, rektor Univerziteta u Tuzli na svečanoj ceremoniji otvaranja IX. ljetnog univerziteta. Na ovogodišnjem ljetnom univerzitetu održani su znanstveni simpoziji o alternativnim izvorima energije, o karcinomu dojke, te o kirurgiji baze lobanje. Na tim je simpozijima sudjelovalo više od 20 uglednih stručnjaka iz Francuske, Grčke, Hrvatske, Rumunjske, Srbije i Crne Gore, SAD-a i Britanije. Važna predavanja održali su i rektor Univerziteta Sakarya iz Adapazara (Turska) prof. dr. Mehmet Durman i kolege s ove ustanove s kojom Univerzitet u Tuzli ima izvrsnu suradnju. Ove godine je nevladina organizacija Amica Educa u sklopu ljetnog univerziteta održala festival Cjelozivotnog obrazovanja.

Predstavljanje knjige

DR. IBRO PAŠIĆ ČOVJEK KOJI SE PAMTI

Predstavljanje knjige "Dr. Ibro Pašić, čovjek koji se pamti" obavljeno je 14. srpnja 2004. u dvorani Narodnoga pozorišta u Tuzli u prisustvu političkih, kulturnih, znanstvenih, vjerskih i javnih djelatnika grada Tuzle i Tuzlanskoga kantona, te predstavnika sredstava javnog priopćavanja.

Knjigu su predstavili: prof. dr. Izudin Kapetanović, prof. dr. Husref Tahirović, prof. dr. Kasim Mumindodžić i prof. dr. Osman Sinanović.

Voditeljica je bila gospođa Amra Odošević. U programu su nastupali glazbeni umjetnici: gospođica Vedrana Šimić, sopranistica i gospodin Asim Horozić, klavirska pratnja.

U petom poglavlju Sjećanja o prof. dr. Ibru Pašiću njegovih učenika, kolega, suradnika i poznanika nalazi se i sjećanje glavnoga i odgovornoga urednika Hrvatskoga Glasnika koje objavljujemo:

UPORAN I VRIJEDAN ČOVJEK Prof. dr. Ibro Pašić, prvi dekan Medicinskoga fakulteta i rektor Univerziteta u Tuzli

Ispričati sjećanja na prof. dr. Ibru Pašića u svjetlu njegova dosadašnjega života kao čovjeka, liječnika, organizatora i znanstvenoga djelatnika, nije moguće u ovome kratkom napisu.

Upoznao sam pobliže profesora Pašića u prigodi priprema za osnivanje Medicinskoga fakulteta u Tuzli, davne 1975. godine. Njegovo zalaganje da se ostvari ideja o formiranju ovoga Fakulteta u sjeveroistočnoj Bosni, u kojoj se najviše osjećala potreba za liječnicima i briga da narod dobije zdravstvenu zaštitu i liječenje, da se ljudima produži životni vijek, nisu imali cijene. Bilo je mnogo prepreka, zavisti i sebičnosti, ali zahvaljujući ovome upornom i vrdnom čovjeku, uz suradnike s kojima je dr. Pašić radio na realizaciji te ideje, kao i zalaganje i razumijevanje društvene zajednice, javili su se ubrzo plodovi takova rada i Medicinski fakultet je osnovan.

Fakultet je osnovan, a što dalje: briga za kadrove sa drugih medicinskih fakulteta (Beograd, Zagreb, Ljubljana i dr.), smještaj,

prostor i oprema, upis prvih studenata, školovanje vlastitoga kadra itd. Sve je to uspješno završeno. Neke stvari upravo je nemoguće razumjeti i shvatiti u naše vrijeme.

Područje znanstvenoga rada veoma je važno za razumijevanje Pašićeve fizionomije, jer je povezano s njegovim pozivom.

Za razumijevanje Pašića znanstvenoga lika važne su tri stvari: njegovo iskustvo kao liječnika, praćenje najnovijih istraživanja u zemlji i u svijetu, njegova uloga u našem narodu i društvu, kao i oni pogledi koje je sam napisao u svojim stručnim i znanstvenim radovima.

Ispod svega toga očrtat će nam se ono što nas sada najviše zanima, a to je Pašićev ljudski, organizatorski i znanstveni lik. Prije svega treba imati na umu da sam Pašić svojom pojavom i radom predstavlja u našoj sredini značajnu ličnost. Uz njega i njegov znanstveni rad stasali su ljudi koji su kasnije postali istaknuti liječnici na Klinici, kao i profesori na Medicinskome fakultetu.

Uvijek poduzetan, izvanredno aktivan, svojim ličnim pregalaštvom, Pašić je u svome vlastitom životu našao put k visinama. Uvijek mu je bila obitelj na prvom mjestu, iako nije imao vremena da se više posveti svom domu. Uzoran suprug i otac!

Jedan detalj, iz kojega ga možemo još bolje upoznati kao dobrog čovjeka. Natječajem za upis prve generacije studenata bilo je planirano da se upiše sto studenata. Kasnije, na razne zahtjeve viših tijela i značajnih pojedinaca taj broj se stalno povećavao, ali bilo je onih za koje nije imao tko reći. Dolazili su na nastavu i čekali. Predložio sam prof. Pašiću, dekanu, da ih upišemo. On je taj prijedlog radosno prihvatio i preuzeli smo na sebe tu odgovornost. Bilo nam je drago kad su neki iz te grupe diplomirali među prvima.

Dr. Pašić je zbiljski vjerovao u sve ono što je činio i isto tako iskreno volio sve ono što je vjerovao.

Njegov cijeli dosadašnji život predstavlja istinsku poemu čovjeka koji je svijest o samome sebi i svom gradu – Tuzli u jednome vremenu, prenio na sve one s kojima je radio i surađivao, postavivši sebi životni cilj: služenje narodu. Pritom nikad sebe nije smatrao ni u čemu izuzetnim.

Njegovo djelo danas gledamo svi, generacije i generacije liječnika koji su diplomirali na Medicinskome fakultetu, specijalizanti, djelatnici Interne klinike, doktori znanosti i obični ljudi, naš grad i Bosna i Hercegovina. Uvjereni smo da će nas susreti s njim i dalje radovati i da ćemo razgovarati o lijepim stvarima života.

Juraj NOVOSEL

Izbor rektora na Univerzitetu u Tuzli

Prof. dr. Izudin Kapetanović još jedan mandat

Upravni odbor Univerziteta u Tuzli izabrao je prof. dr. Izudina Kapetanovića za rektora u još jednom dvogodišnjem mandatu. Profesor Kapetanović redoviti je profesor Fakulteta elektrotehnike. Rođen je u Tuzli 1953. godine i u svojoj bogatoj znanstvenoj i društvenoj karijeri ostvarivao je velike rezultate. Bio je dekan Fakulteta elektrotehnike, direktor Energo-investovog Instituta za energetiku, federalni ministar energije, industrije i rudarstva, premijer Federacije, a dužnost rektora obnaša od 2000. godine. Profesor Kapetanović je autor nekoliko knjiga iz oblasti elektrotehnike, bio je više puta mentor doktorandima, te magistrantima, objavio je više od 100 znanstvenih i stručnih radova, bio je recenzent na 7 sveučilišnih udžbenika. Njegova uža znanstvena oblast je elektrotermija (proračuni spregnutih elektromagnetskih i temperaturnih polja). Redoviti je profesor Univerziteta u Tuzli i Univerziteta u Sarajevu.

Izbor rektora Univerziteta u Tuzli pokrenuo je Upravni odbor raspisivanjem Javnoga natječaja na koji su se javila 3 kandidata, uz profesora Kapetanovića, prof. dr. Abdulah Bašić s Rudarsko-geološko-građevinskog i prof. dr. Enver Halilović s Filozofskog fakulteta, no Senat Univerziteta, kao najviše akademsko tijelo koje okuplja predstavnike univerzitetskih nastavnika i studenata, nije dalo potporu profesorima Bašiću i Haliloviću. U davanju pozitivnog mišljenja kandidaturi profesora Kapetanovića za izbor rektora Univerziteta u Tuzli, bio je jednoglasan. Tako je Upravni odbor imao lakši posao jer je Senat na sebe preuzeo odlučivanje o novom rektoru. Suglasnost na izbor rektora dala je i Vlada Tuzlanskoga kantona.

Profesor Kapetanović će novi dvogodišnji mandat preuzeti 1. studenoga ove godine.

Knjiga "Dr. Ibro Pašić čovjek koji se pamti" je izdana u ediciji:

Znameniti ljudi Univerziteta u Tuzli

Knjiga 1

Izdavač:

Univerzitet u Tuzli

Za izdavača:

Prof. dr. Izudin Kapetanović, rektor

Redakcijski odbor

Predsjednik:

Prof. dr. Izudin Kapetanović

Članovi:

dr. Vojo Magazinović, dr. Sadik Latifagić, dr. Zlata Žigic, dr. Nedret Mujkanović, dr. Hajrija Selesković, dr. Ahmet Kasumović, Esad Horozić, Juraj Novosel, Jasmina Berbić

Glavni i odgovorni urednik:

Prof. dr. Husref F. Tahirović

Recenzenti:

Prof. dr. Husein Sušić,

Prof. dr. Kasim Mumindodžić,

Prof. dr. Besim Hajdarović

Lektor:

Prof. dr. Ahmet Kasumović

Grafičko oblikovanje:

Radmir Žilić

DTP i štampa:

PrintCom, Tuzla

PODMILAČJE 2004.

Velik broj vjernika iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske ali i onih koje je životni put rasuo širom Europe i svijeta, svake se godine o blagdanu sv. Ivana Krstitelja okupi u Podmilačju kod Jajca. Kako je to postalo već tradicija sv. Ivi su hodočastili i vjernici iz Tuzle i okolnih župa predvođeni fra Markom Kepićem.

Pod pučkom misom propovijedao je uzoriti kardinal **Vinko Puljić**. U propovijedi je kardinal osobito želio ukazati na dar života te pozvati vjernike na suradnju s Bogom jer je to jedini način kako mi ljudi možemo opravdati povjerenje što smo stvoreni. Kao što je sv. Ivo otišao u pustinju i otkrio svoje poslanje, tako i mi moramo pokoriti i pobijediti naše tijelo, odnosno, zagospodariti nad samim sobom, kako bi smo živjeli dostojanstveno i otkrili naum koji Bog ima s nama. Kardinal

je, također, ukazao na činjenicu da je ljestvica vrednota u današnjem društvu sasvim iskrivljena. Društvo u kojemu živimo ne poznaje Boga i ne priznaje njegovo postojanje. Zato nas poziva na obraćenje i promjenu. Samo mijenjajući mentalitet možemo graditi bolju i svjetliju budućnost. To nije nimalo lagana zadaća, međutim, ukoliko čovjek nešto istinski želi i voli, onda se zato mora i žrtvovati kao što je to učinio sv. Ivan Krstitelj. I mi moramo pre-

poznati ideale i prave vrednote te za njih izgarati. Bog s nama i našim životima računa i zato je vrijeme da i mi počnemo računati s Njim.

Ovogodišnje hodočašće posebno je po tome što je blagoslovljen temelj nove crkve koja će se sagraditi.

Provincijal fra **Mijo Džolan** istaknuo je kako crkva u Podmilačju nije bila nikada rušena sve do posljednjega rata.

Međutim, Podmilačje je jedno od onih mjesta koja zrače i koja podižu ljude i zato će se ovo svetište i ova crkva, ponoseni našom vjerom, opet izgraditi i biti tu.

Misnom slavju i blagoslovu prisustvovali su brojni ljudi iz javnoga i političkog života uključujući i g. **Dragana Čovića**, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Ivica KOVAČEVIĆ

HODOČAŠĆE U SREBRENICU

Fratri tuzlanskoga samostanskog područja hodočastili su 2. lipnja u Srebrenicu u sklopu svoje mjesečne duhovne obnove.

Izbor Srebrenice, odnosno zavjetne crkvice podignute na temeljima prvoga samostana i crkve koju su fratri izgradili vrlo brzo po svome dolasku u Bosnu nije slučajna. Željelo se na licu mjesta kroz prigodno predavanje i razmatranje doživjeti i obaviti čišćenje sjećanja na

povijest Franjevačke provincije Bosne Srebrenice. Na hodočašću i obnovi bili su prisutni svi fratri tuzlanskih župa (Tuzla, Breške, Šikara, Drijenča), njih osmerica, a pridružile su im se i časne sestre iz Šikare, Tuzle i KŠC-a Sveti *Franjo Asiški* te don Luka Tunjić, ravnatelj KŠC-a. Mnogima je ovo bio prvi dolazak u Srebrenicu.

Prije sv. Mise fra Filip Karadža je u svome predavanju govorio o burnoj povijesti kroz koju

je prošao franjevački samostan i crkva i uopće o povijesti Srebrenice. Nakon toga stigla je jedna mještanka Bošnjakinja da pozdravi fratre. Vrlo lijepim riječima odala je priznanje katoličkome Caritasu i Kruhu sv. Ante, njihovoj nesebičnoj pomoći svim potrebnima, bez razlike. Misno slavje predvodio je fra Marinko Pejić, uz koncelebraciju prisutnih svećenika.

Fra Berislav KALFIĆ
SVJETLO RIJEČI

KVIZ U BLATU NA KORČULI

Blažena Marija Propetoga Isusa Petković rođena je 10. prosinca 1892. godine u Blatu na otoku Korčuli u Hrvatskoj gdje je 1920. godine utemeljila izvornu Hrvatsku Družbu Kćeri Milosrđa. Nošena snažnom vjerom i dubokim pouzdanjem u Boga upustila se u naviještanje vjere i svjedočenje Božanske Ljubavi djelima Milosrđa siromašnoj i napuštenoj djeci, bolesnicima i starijima. Umrula je, na glasu svetosti, 9. srpnja 1966. godine u Rimu, odakle su njezini zemni ostaci 21. studenog 1998. godine preneseni u Blato.

Vodeni duhom Blažene Marije Propetoga Isusa, na put smo krenuli 18. svibnja 2004. godine. Oko 60 članova (7 grupa) iz Tuzle, Lukavca, Husina, Drijenče, Par Sela, Šikare i Breška pod vodstvom s. Angeline Tokić i s. Angelike Bošnjak. U Blato na Korčuli stigli smo u večernjim satima. Snjestili smo se po obiteljima u Veloj luci, koji su nas dočekali raširenih ruku. Kviz je počeo 19. lipnja u 9.00 sati, a sastojao se od pismenoga i usmenog

dijela. Župa Šikara pod vodstvom s. Angeline Tokić (grupe Logos i Rosa) osvojili su zapažene rezultate (2. i 4. mjesto).

Poslije Kviza slijedila je plaža i kupanje, a u večernjim satima zabavni program.

U nedjelju 20. lipnja imali smo zajedničku misu sa mladima iz Hrvatske. Tijekom mise prinosili su se darovi u znak zahvalnosti. Mi, iz Bosne i Hercegovine, kao jedna cjelina, prinijeli smo prošlogodišnji uvezani broj Hrvatskoga Glasnika, Sol i Ugljen kao ponosno obilježje

grada Tuzle. Posebno nas je iznenadila izvedba Viteške kompanije iz Blata.

Mir i molitvu smo pronašli u svetištu Blažene Marije Propetoga Isusa Petković, smještenoj u kući Matice Družbe Kćeri Milosrđa.

Proveli smo tri dana u druženju sa mladima iz Hrvatske, u rodnom kraju Blažene Marije Propetoga Isusa, a kući smo krenuli u nadi da ćemo se ponovno sresti.

Kristina MARKOVIĆ

Olovo

FSR I FRAMA U POSJETU SVETIŠTU GOSPE OLOVSKE

U subotu, 3. srpnja organizirano je hodočašće Gospi Olovskoj za Franjevački svjetovni red i Franjevačku mladež s tuzlanskoga samostanskog područja. Oko osamdesetak TREČOREDACA i FRAMAŠA predvođenih fra Berislavom Kalčićem, fra Markom Lovrićem i fra

Lukavac

PATRON ŽUPE

Filipom Karadžom srdačno je u Olovu dočekao fra Gabrijel Tomić, upravitelj svetišta.

Po dolasku je organizirana procesija sa zavjetnom slikom uz moljenje krunice, a pružena je i prilika za ispovijed. Nakon toga uslijedila je sveta misa. U propovijedi je fra Berislav Kalčić u kratkim crtama iznio povijest Svetišta, upoznao nas s problemima i nedaćama s kojima su se fratri susretali za njegovog višestoljetnoga postojanja. Po svršetku mise svi su se kratko okrijepili, a zatim se krenulo natrag za Tuzlu.

Budući da velika većina hodočasnika ima priliku posjetiti svetište Gospe Olovske samo početkom svibanjske pobožnosti, ovaj je posjet doživljen u drugačijem svjetlu; mnogo intimnije, mnogo osobnije i stoga su svi trećoredci i framaši pozdravili ovakav potez naših fratara.

Ivica KOVAČEVIĆ

Nakon trodnevne pripreve koju su predvodili vlč. Ivan Lovrić, fra Zdravko Anđić i vlč. Veselko Župarić, vjernici župe sv. Antuna Padovanskoga u Lukavcu svečano su proslavili svoj patron. Središnje misno slavje predvodio je fra Filip Karadža, župni vikar u Šikari, uz koncelebraciju desetak svećenika pred oko 1 500 vjernika.

Nazočne je na početku pozdravio župnik preč. Pero Iljić, a propovjednik fra Karadža je u prigodnoj homiliji govorio o radostima otkupljenja, vrlinama svetog Ante, te kako nakon Kristova uskrsnuća čovjek više nema straha jer je oslonjen na Boga.

Nakon Misnoga slavlja vjernici su se zadržali u crkvenom dvorištu uz prigodni zabavni program.

Radost proslave patrona pomutio je nepoznati počinitelj koji je dvije večeri prije sv. Antuna kamenom razbio dva prozora na župnoj crkvi. Policija je obavila očevid, a prema riječima župnika preč. Pere Iljića ovo nije prvi slučaj ovakvih i sličnih incidenata. Župa Lukavac u 770 obitelji broji preko 2 000 vjernika.

KTA

BLAGDAN ROĐENJA SV. IVANA KRSTITELJA

Blagdan rođenja sv. Ivana Krstitelja proslavljen je iznimno svečano bogatim kulturnim i vjerskim sadržajima u župi sv. Ive u Živinicama. Proslava blagdana obilježena je blagoslovom djece dan uoči sv. Ive uz koncelebriranu svetu misu koju je predvodio fra Ivan Marić iz Banovića, a zatim je obavljen obred blagoslivljanja zavjetne slike ove župe "Krštenje Isusovo" (ulje na platnu) akademskoga slikara Duška Abramušića iz Zenice, koji je ujedno postavio izložbu svojih djela u prostoru crkve.

Pjesmu posvećenu sv. Ivi, koju je posebno za obilježavanje patrona župe skladao Dino Muminović na stihove Ljiljane Tadić, premijerno je na misnom slavju izveo crkveni zbor pod ravnanjem Admira Samardžića.

Pred oko tisuću vjernika blagdan rođenja sv. Ivana Krstitelja slavjen je koncelebriranom svetom misom koju je predvodio fra Ivan Marić uz još desetak svećenika Tuzlanskoga, Derventskog i Dobojsko-modričkog dekanata te uz župnika vlč. Vladu Jagustina i mons. Miju Perića - Miću, bijeljinskoga župnika (inače nekadašnjeg osnivača ove župe).

U vrlo nadahnutoj propovijedi okupljenim vjernicima fra Ivan Marić je istaknuo:

"Iz Ivanova djelovanja vidimo jasno i neposredno služenje Bogu i zauzetost za život ljudi oko sebe. Isus je jedini učitelj, a svi ostali su samo njegovi učenici; što god se iz takve ljubavi učini drugim ljudima, nikada ne može propasti. U Isusu Kristu Bog će konačno uskrsnuti".

Nakon svečanoga Misnog slavlja, narod je nastavio veselje uz glazbu i pučke pjesme ovoga kraja, u dvorištu župne crkve.

Duško ABRAMUŠIĆ
KATOLIČKI TJEDNIK

V. međunarodna likovna kolonija BREŠKE 2004.

Grad Tuzla je prepoznao vrijednost i značaj ove i ovakve likovne kolonije te ju je i sada uvrstio kao jedan od sadržaja u sklopu kulturne manifestacije "Ljeto u Tuzli".

Međunarodna likovna kolonija Breške 2004. svečano je otvorena u nedjelju navečer, 20. lipnja u crkvi na Breškama. Svečanost otvaranja započela je Napretkovom himnom, a zatim su slijedila obraćanja gospode dr. Miroslava Petrovića, predsjednika HKD "Napredak" Tuzla, Jasmina Imamovića, načelnika općine Tuzla, Bajazita Jašarevića, predsjednika Vlade Tuzlanske županije, kojemu je također pripala čast da otvori ovogodišnju Koloniju, zatim fra Zdravka Anđića, gvardijana, franjevačkoga samostana u Tuzli te fra Mladena Jozić, župnika i domaćina na Breškama. Pozdrave je uputio i g. Josip Horvat, član Upravnoga odbora i predsjednik likovnog odjela HKC "Bunjevačko kolo" iz Subotice. Osobitu je čast Napretku svojim dolaskom iskazao i g. prof. dr. Josip Vrbošić veleposlanik Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini.

Gospodi Imamoviću i Jašareviću zbog potpore koju su pružili ovom projektu, prepoznajući njegovu važnost ne samo za Hrvate župe Soli, nego i za druge građane grada Tuzle i Tuzlanske županije, HKD "Napredak" darovao je po jednu umjetničku sliku.

U radu Kolonije ove su godine sudjelovala 22 umjetnika iz kojih je bosanskohercegovačka likovna baština, osobito grad Tuzla, ostala bogatija za 45 umjetničkih djela. Ove su godine po prvi put bili prisutni i umjetnici iz Srbije i Crne Gore, točnije iz Subotice. Također, tu su bili i umjetnici iz Mađarske, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Kolonija na Breškama nije se niti ove godine ograničila samo na likovno stvaralaštvo. Naime, 21. lipnja u amfiteatru KŠC "Sv. Franjo" u Tuzli, održan je okrugli stol na temu: "Gradovrh - grad na gori". Na okruglom stolu su sa svojim znanstvenim priložima sudjelovali prof. dr. fra Andrija Zirdum, g. Mijo Franković, gđa. Vesna Isabegović, g. Mirsad Bakalović i g. Slavko Stjepić.

Skup su pozdravili g. Niko Lozančić, predsjednik Federacije Bosne i Hercegovine, g. dr. Miroslav Petrović i v.č. mr. Luka Tunjić, ravnatelj KŠC "Sv. Franjo". Gospodinu Lozančiću kao generalnom pokrovitelju Međunarodne likovne kolonije Breške 2004, također je u znak zahvalnosti darovao jedno umjetničko djelo.

Tijekom svoga boravka umjetnici su posjetili prostore HKD "Napredak", BKC-a Tuzla, KŠC-a Tuzla, Franjevačkoga samostana, zatim Panonsko jezero, grad Lukavac i jezero Modrac.

Završnu svečanost nisu uspjele omesti ni loše vremenske prilike. Velik broj poklonika umjetnosti ipak se u petak 25. lipnja okupio u crkvi na Breškama čime se još jednom pokazalo da Likovna kolonija Breške ima brojnu publiku i moćnu duhovnu potporu.

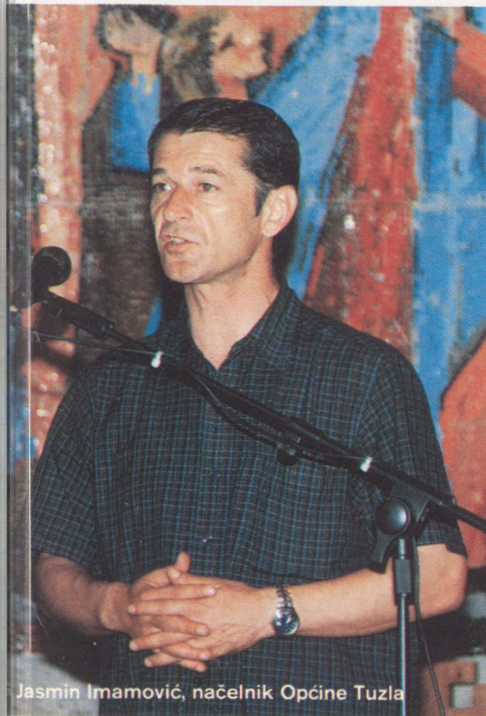
Još jedna Međunarodna likovna kolonija na Breškama je iza nas. Ovaj put bio je to i mali jubilej budući da se radilo o Petoj likovnoj koloniji po redu. HKD "Napredak" pružio je i ove godine svoj maksimum te potvrdio i dokazao zašto bi sa jednim ovakvim događanjem ponosile i mnogo veće i bogatije sredine od naše.

G. prof. dr. Josip Vrbošić, veleposlanik RH u BiH

G. Bajazit Jašarević, premijer Vlade TK

Jasmin Imamović, načelnik Općine Tuzla

G. Dr. Miroslav Petrović, predsjednik Napretka

G. Josip Horvat, Subotica

prof. dr. Franjo Topić,
predsjednik HKD Napredak, Sarajevo

Fra Zdravko Anđić,
gvardijan franjevačkoga samostana u Tuzli

Fra Mladen Jozić, župnik na Breškama

Vokalna skupina KŠC pod ravnanjem prof. Evice Cerić

zvanici na otvaranju Kolonije

Ovom prilikom govorili su: prof. dr. Franjo Topić, predsjednik središnje uprave HKD "Napredak" Sarajevo, g. Jasmin Imamović, koji je i službeno zatvorio Petu međunarodnu likovnu koloniju Breške 2004, zatim, u ime umjetnika, g. Lajčo Vojnić-Zelić te, ispred organizatora, g. dr. Miroslav Petrović i domaćin fra Mladen Jozić. Također su uručene i zahvalnice svim umjetnicima i sponzorima, a posebna zahvalnica g. Jurju Novoselu, tajniku HKD "Napredak" Tuzla. Fra Zdravku Anđiću, gvardijanu franjevačkoga samostana Sv. Petra i Pavla, darovano je jedno umjetničko djelo. Nakon službenog programa prisutni su imali priliku po-gledati sve radove izložene u crkvenome dvorištu.

U kulturno-zabavnom programu sudjelovali su Mješoviti crkveni zbor župe Sv. Petra i Pavla i mješovita vokalna skupina KŠC "Sv. Franjo" pod ravnanjem prof. Evice Cerić, zatim vokalno-instrumentalna skupina Franjevačke mladeži Tuzla pod ravnanjem g. Zlatka Špoljarića i Tamburaši HKD "Napredak" Tuzla pod ravnanjem g. Vedrana Čička.

I ove su godine mediji popratili dešavanja na Breškama i oko Likovne kolonije.

Ivica KOVAČEVIĆ

g. Romeo Knežević, fra Filip Karadža i g. Mijo Franković

g. Niko Lozančić, predsjednik Federacije BiH

OKRUGLI STOL NA TEMU GRADOVRH GRAD NA GORI

Fra Filip Karadža

U sklopu održavanja V. međunarodne likovne kolonije Breške organiziran je 21. svibnja 2004, u amfiteatru KŠC "Sveti Franjo" u Tuzli, okrugli stol na temu: "Gradovrh - grad na gori". Sudionici okrugloga stola su bili: prof. dr. fra Andrija Zirdum, gosp. Mijo Franković, direktor za kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe tuzlanske županije i prof. Romeo Knežević iz KŠC-a.

Tribinu je organizirao HKD Napredak iz Tuzle pod visokim pokroviteljstvom predsjednika federacije BiH, gosp. Nike Lozančića koji je iskazao važnost diskusije o ovakvim temama te obećao svesrdnu pomoć u očuvanju našega identiteta i povijesti hrvatskoga naroda na ovim prostorima. Prije samoga početka izlaganja objavio se crkveni zbor iz Tuzle pod ravnanjem prof. Evice Cerić. Moderator okrugloga stola, fra Filip Karadža je, pozdravivši sve, a posebno predstavnike vjerskoga, kulturnog, političkog i javnoga života, napravio mali povijesni presjek i ukratko opisao povijesno-političke prilike 16. i 17. stoljeća. Nastajanje i značenja franjevačkoga samostana Gradovrh. Bilo je to prijelomno vrijeme u odnosima Osmanskog carstva i

Austro-Ugarske monarhije, neke vrste uspostava ravnoteže u međusobnom rivalitetu, a što je kao i uvijek imalo posljedice za naše krajeve i život franjevaca i naroda. Glavni izlagač bio je prof. dr. fra Andrija Zirdum, vrsni poznavalac ondašnjih prilika. Prof. Zirdum je iznio vrlo interesantne podatke bazirane na izvornim povijesnim dokumentima.

1593. Turci su poraženi pod Siskom i od te bitke počinje polagano slabiti moćni imperij sa Bospora. Do 1699. godine nastaju važna djela kršćanske kulture u Bosni. Autori tih djela bili su izrijekom franjevci. Dovoljno je samo spomenuti nezaobilaznog fra Matiju Divković, Posilovića, Papića, Bandulavića. Fra Matija Divković tiska u Mlecima 1611. poznato djelo "Nauk Krstjanski". Interesantno je spomenuti da se do danas sačuvao gradovrški primjer toga djela, jedini sa uvodom u to djelo, u franjevačkome samostanu u Brodu. Povijesni izvori nam svjedoče da je franjevački samostan Gradovrh osnovan 1541. godine, a ugašen 1688. godine. Prvi opis samostana na Gradovrhu imamo od franjevačkoga generala i povjesničara Franje Gonzage iz 1587. godine.

g. dr. Miroslav Petrović, predsjednik Napretka

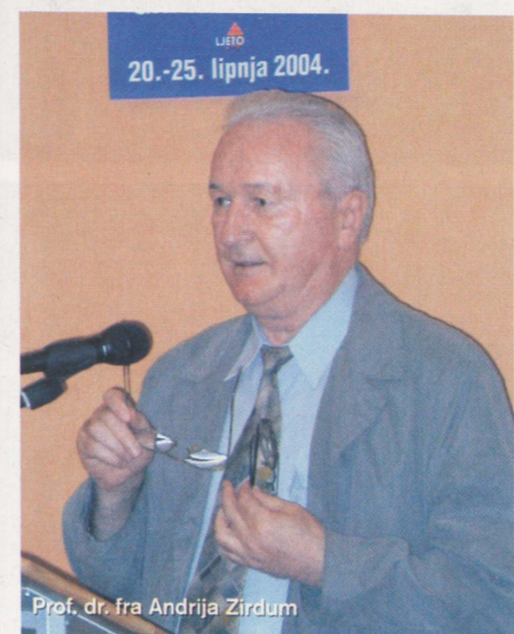
Gradovrški samostan je, kroz 149 godina svoga postojanja, bio prosvjetno, kulturno, a prvenstveno pastoralno središte franjevaca ovoga kraja sve do Brčkoga. Druga polovica 16. stoljeća bila je najplodnije razdoblje djelovanja franjevaca u Tuzlanskome kraju. Oni su, pored Gradovrha, imali još samostane u Gornjoj i Donjoj Tuzli, ali je gradovrški samostan imao najznačajniju ulogu. U najslavnija vremena u samostanu je živjelo 15 redovnika. Jedno vrijeme je Gradovrh bio i studijski centar franjevaca ovoga kraja. Imamo povijesni podatak da je predavačem (lectorom) bio sam fra Matija Divković. U ovim krajevima je živio i veliki broj katolika. Jedan spis upućen papi s molbom da potvrdi prokuratora, pisan bosanicom iz 1581. spominje 50000 vjernika u ovome kraju. 1674. biskup Ogramić krizma 963 krizmanika. Pritisnuti dugovima, zbog raznih nameta, franjevci napuštaju 1688. Gradovrh i s narodom odlaze u svoju misiju u Bač. Sve do 1705. godine fratri svoj samostan u Baču nazivaju gradovrškim samostanom.

Fra Andrija je u svom izlaganju posebno istaknuo osobine, specifičnosti u pastoralnom

pristupu ljudima koje su karakterizirale franjevce: 1. franjevci su bili redovnici koji su cijeli svijet smatrali svojim samostanom; nisu dakle ograničavali na monasticizam u zidinama; 2. vodili su se evanđeoskim riječima: što god učinite jednom od moje najmanje braće meni ste učinili (Mt 25,45).

Franjevci su bili iznimno pokretljivi. Imali su svoje misije posvuda. Kada bi bili progonjeni u jednom kraju išli bi u drugi ali su uvijek tražili mogućnost dijaloga.

Dinamičnosti i značenju teme na okruglom stolu su svakako doprinijeli i gospođa Vesna Isabegović, direktorica Muzeja istočne Bosne, koja je govorila o problematici vezanoj uz povijesnu autentičnost slike Gospe iz Gradovrha. Gospodin Slavko Stjepić koji se osvrnuo na lokalitet Gradovrha sa prostorno-planetskoga i zemljišno-knjiškoga područja. Gospodin Mirsad Bakalović, kustos Muzeja sjeveroistočne Bosne, govorio je na temu: "Pregled arheoloških iskopavanja na lokalitetu

Prof. dr. fra Andrija Zirdum

Gradovrh" i ukazao na činjenicu da je to područje nastanjeno već u predilirsko doba. Dokazi su brojni arheološki nalazi iz različitih perioda koji svjedoče o kontinuiranoj civilizacijskoj nazočnosti na spomenutom lokalitetu. Nakon izlaganja, razvila se živa diskusija između posjetitelja i predavača.

Dr. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak ogranak Tuzla, zahvalio se svim sudionicima ovoga okruglog stola, a posebno za visoko pokroviteljstvo, gospodinu Niki Lozančiću.

Moderator fra Filip Karadža dodao je u završnim riječima da se treba baviti arheologijom, ali ne patološki, da bi bila izvorom novih sukoba, nego da ona treba pomoći da povijesnim događanjima pridemo znanstveno, objektivno, povijesno utemeljeno i korektno: *sine ira et studio*. Gradovrh je svakako izazovna i važna tema za istraživanje, povijesno evaluiranje. Nadamo se da će ovaj okrugli stol pokrenuti niz ozbiljnih inicijativa i konkretnih akcija, kako bismo Gradovrh iz prošlosti dobro istražili i utrljali put u lijepu sadašnjost i svijetlu budućnost.

gospođa Vesna Isabegović

g. Mirsad Bakalović

Izložba: Muzej istočne Bosne, Tuzla

GRADOVRH

Muzej istočne Bosne Tuzla je u okviru Okruglog stola "Gradovrh grad na gori", u organizaciji HKD Napredak, postavio izložbu arheoloških predmeta pronađenih na području Gradovrha. Na lokalitetu Gradovrh Iliri su u periodu željeznog doba podigli svoje utvrđenje - Gradinu koja je egzistirala do XVII. stoljeća, a na njenim temeljima je podignut franjevački samostan, koji je, također, vremenom nestao.

Arheolozi Muzeja istočne Bosne su prilikom iskopavanja na lokalitetima Srebra i Bare, u podnožju Gradovrha, pronašli bogate ostatke materijalne kulture Ilira i Kelta. Na izložbi su bili prikazani fragmenti keramičkih posuda i predmeta od bronce i željeza (privjesci, nakit, nožić itd.).

Najinteresantniji su bili fragmenti keramike iz mladeg neolita koji dokazuju da je tu postojao život i prije Ilira. Pored fragmenata posuda na izložbi su bili postavljene i rekonstruirane šalice iz starijeg željeznog doba. Najviše pažnje su privlačili predmeti od metala, u prvome redu privjesak u obliku stiliziranog bika od bronce pronađen na lokalitetu Bare. Od metalnih predmeta izdvojio bi i brončane fibule iz VIII. stoljeća prije nove ere, naočarsti privjesak i iglu za kosu, kao i keltsku metalnu sjekiru. Pored ovih izloženih predmeta Muzej istočne Bosne posjeduje još arheološkog materijala sa ovoga lokaliteta, a koji se nalazi u stručnoj obradi.

Mirsad Bakalović

DANI DOBROTE I LJEPOTE

Lipanj je. Godina 2004. "Ljeto u Tuzli" je. Vrijeme početka prvih kulturnih manifestacija. Ne običnih. Likovnih. U Breškama su. Da. I što reći? Iskreno, to je do sada najuspješnija i najplodonosnija Međunarodna likovna kolonija u Breškama, koju je idejno osmislio HKD "Napredak" i od prvih, do ovogodišnjih, petih po redu, sa uspjehom vodio. Okupila je 22 istaknuta likovna umjetnika-umjetnice iz Budimpešte, Mohača, Subotice, Osijeka, Splita, Jelašaka, Usore, Mostara, Tuzle i Sarajeva. Prijatna atmosfera učinila je svoje i HKD "Napredak" bogatiji je za novih 45 likovnih djela u tehnici crteža, tuš-pera, akvarela, akrilika, ulja na staklu, ulja na platnu i kiparskih djela u različitim tehnikama.

Tema za inspiraciju "GRADOVRH - GRAD NA GORI" i slobodan izbor. Osjećajući opojnost brežakačkih krajolika, blagi miris tek pokošenoga sijena i mljućućeg povjetarca, umjetnici i umjetnice islikale svoja najbolja platna. Jer umjetnik-umjetnica je i čovjek glasnik i realizator najdubljih i najtananijih osjećanja, u stalnom je procesu traženja i spajanja onih suprotnosti koje nam na prvi pogled izgledaju nespojive, ali ne i likovno rješive. Zato se na slikama naslućuju tragovi skrivenih caklina svjesnoga i nesvjesnog umjetnikovog JA. Ti tragovi zato i Sjaje i na trenutak eliminiraju tugu i očaj, a sve u ime univerzalnih vrijednosti kao što su: ISTINA, LJUBAV, DOBROTA i LJEPOTA.

Te vrijednosti itekako se osjećaju na slikama Nedeljka Bilkića, a posebno na slici "Seoski motiv" koju je Autor s ljubavlju islikao u tehnici ulje na staklu. Kada se malo detaljnije sagleda, osjeća se utjecaj majstora Hlebinske škole, što treba shvatiti kao pohvalu i daljnji podstrek u radu.

Slikaricu **Kasibu Ciliku-Dulić** iz Subotice oduševili su brežakački pejzaži i u trenu naslikala je slike "Crkva Gospe Brežakačke", "Pejsaž", a nije odolila da daruje i sliku "Salaš na sjeveru Bačke". Slike zrače toplinom, kontrast toplohladnoga je ujednačen i sve skupa izgleda veoma dopadljivo i harmonično.

Akvarel "Brežakačka Brda" slikara **Željka Filipovića** izveden je u dahu i kao takav djeluje svježije i ekspresivno.

Mostarac **Muhamed Mujo Gaš** naslikao je dvije "Mrtve prirode" u tehnici ulje na platnu, s akcentom na volumen i materiju oblika, u pojednostavljenom dvodimenzionalnom prostoru. Na promatrača djeluje smirujuće.

Polje interesa slikara **Mirsada Hadžiefendića** su ogoljena arhitektonska zdanja izvedena u pjeskovitim bojama s akcentom na ritmu toplih tonova. Djeluju harmonično.

Slikaricu **Eminu Hadžihalilović** na slici "Kompozicija" inspiriralo je cvijeće brežakačkih polja i tu realnost uspješno prevodi u postmodernistički koncept. Vatrometom toplih boja postigla je savršeni sklad slike kao produkt "sjećajućeg gledanja".

Slika "Gradovrh" slikara **Ismeta Hrvanovića** konceptijski djeluje najmodernije, a inspirativno je nastala iz magličastih preklapanja vremenskih dimenzija. Slika komunicira sa prošlošću preko vidljivih simbola, a preko dominante nazire se i svjetlija budućnost Gradovrha.

Slikaricu **Senku Hukić** kao da je inspiriralo "iskustvo memorije" da naslika sliku pod nazivom "Kompozicija". Potezi kista su sigurni uz lucidnu igru linija i sve skupa djeluje ozdravjujuće.

Alija Kamber je na slikama "C.J.S.G." i "Bozmeg" našao inspiraciju u pejzažima ljudskih lica i kao da se pita, kakvi smo to ljudi, kakav nam je karakter. Slike su izvedene plošno i one, kao takve, postaju ogledalo vremena u kome su nastale.

g. Fuad Kasumović s gostima na Breškama

Pred Samostanom s domaćinima.

Umjetnici rade - posjetioци uživaju gledajući

U samostanskoj galeriji

Na jezeru Modrac

Dva predsjednika Napredka: Tuzla i Lukavac

"Stara crkva u Tuzli" i "Polje", likovna ostvarenja slikara **Dragana Kesera** su detalji urbanih elemenata iz sjećanja, ali su to ipak vrijednosti koje žive i živeće u duhovnome obliku.

Slikar **Zoran Kovačević** naslikao je sliku većih dimenzija pod nazivom "Pieta". Slika u plavom djeluje kompozicijski zrelo, produhovljeno, pruža radost i obogaćuje. Nastala je i nadahnuta iz plemenitih, viših ideja plemenitosti i dobrote.

Gyorgy Sarkicz, slikar iz Budimpešte, naslikao je tri slike: "Mrtva priroda", "Portret M. G." i "Plug". Platna djeluju impresionistički, sa elementima kulturnih i vizualnih sjećanja.

Iskreni prijatelj Likovne kolonije i najplodonosniji slikar iz Mohača, **Đuro Šarkić**, naslikao je četiri slike različitih formata u ekspresivnome stilu. Slike "Skica uz put", "Škola u Breškama", "Breške" i "Drijenča" izvedene su pastelnim tonovima i iste pružaju zadovoljstvo oku.

Za slikaricu **Merimu Turbić** presudnu ulogu imala je postmodernistička misao u koju je i sama uplovila preko "dimenzija ideja" a istu realizirala na platnu "Ptica". Nastala je u "plodnom trenutku" i privlači svježinom.

Dvije slike pod nazivom "Kompozicija" i "U tuđem danu" slikara **Saše Zečevića** iz Jelašaka, stvorene su iz iskustva sjećanja na rodne krajolike koji zrače umilnom toplinom i ljepotom. Naslikane su sa puno ljubavi i imaju karakter čistoga estetskog užitka.

Lajčo Vojnić Zelić iz Subotice na slikama "Raskršće" "Crkva na Breškama", "Brežakački pejzaž" i "Modračko jezero" donosi nam malo svjetlosti iz rodnoga kraja, koja iskri nesebičnom punoćom na platnima.

Vladimir Džanko iz Osijeka je slikar kao i Dega, brz. Pronicljiv i efikasan. Veliki crtač i još bolji slikar. Osjeti se na slikama Radost stvaranja. Slike "Brežakački motiv", "Procesija na Gradovrh" i "Breške", sjaje i opijaju svojom ljepotom.

Iz Osijeka je i slikar **Drago Barač**. Na slikama "Moja Slavonija", "Kopački rit I" i "Kopački rit II" osjeti se utjecaj impresionizma, tako da slikar postaje "iskreni poet i liričar" svoje vlastite nutrine i podneblja iz kojega je došao. Platna djeluju dopadljivo i ushićuju.

Slikara **Danisa Fejića** interesira lucidna igra boja, te istraživanje različitih uglova posmatranja i preklapanja istih.

Kipar **Stjepo Gavrić** iz Sarajeva i kipar **Ina i Veno Jerković** iz Splita poklonili su HKD "Napredak" naknadno svoja najbolja djela.

Pisati o umjetnosti, vjerujte mi, teško je i nezahvalan posao. Vidjeti ono Nešto, prodrijeti u suštinu umjetničkoga djela, opisati ga, u biti je nemoguće, jer sliku treba Osjetiti, doživjeti a i za to treba malo dara i malo znanja iz Umjetnosti.

Ovo sam napisao ne kao likovni kritičar, nego kao slikar i veliki zaljubljenik u Likovne umjetnosti.

Zahvaljujem se slikaricama i slikarima Likovne kolonije na iskrenom i predivnom druženju, mještanima pitomih Brešaka na korisnim razgovorima, a posebno se zahvaljujem predsjedniku HKD "Napredak" Tuzla dr. Miroslavu Petroviću i fra Mladenu Joziću, župniku.

Najiskrenije se zahvaljujem i glavnom tajniku HKD "Napredak" gosp. Jurju Novoselu, osoblju u Breškama, Juri Matanoviću i Veri Nikolić.

Fuad KASUMOVIĆ

Likovni umjetnik iz Tuzle, član Umjetničkog savjeta Kolonije

Osvrt sa aspekta zemljišno-knjižne i prostorno-planske dokumentacije

GRADOVRH

ZABORAVLJEN ILI NIJE

LOKALITET KULTURNO-HISTORIJSKOGA NASLIJEĐA

U nekoj maloj knjižici sam pročitao:

"S desne strane duge doline što se prostire prema sjeveru, čijom se sredinom pruža sadašnja ulica Armije Republike Bosne i Hercegovine, blizu svršetka trećeg kilometra nalazi se ČUVENO brdo Gradovrh, sa svojim upadljivim čunjastim oblikom, po kojem već izdaleka pada u oči po kojem se LAKO PAMTI."

Moram priznati da su mi te riječi, ČUVENO i LAKO PAMTI ostale jako dojmljive kad sam naučio da nešto pokušam napisati o tom ČUVENOM brdu Gradovrh, te da mi i sad ostaje potpuno nejasno zašto se o nečemu tako ČUVENOM tako malo zna, te zašto gotovo ništa konkretno nije urađeno da se stvarno dobro i dugo LAKO PAMTI.

g. Slavko Stjepić

Ne znam baš što sam konkretno htio pronaći, ali znam da i to što se uopće moglo naći jest jako malo za što bi se čovjek mogao "uhvatiti". Na samome ČUVENOM brdu Gradovrh gotovo se ništa "golim okom" ne može vidjeti po čemu bi se u ovom trenutku bilo što i moglo naslutiti, što je nekad bilo i po čemu bi nas to moglo asociirati da osjetimo to mjesto po svom čuvenju.

U nekom tihom strahu da baš ništa novo neću moći kazati, ipak, sam odlučio da bar nešto pokušam, s nadom da će vrijediti ako ponudim bar neku činjenicu o kojoj se sada ništa ne zna. Ako ništa, neka to bude pokušaj da se krene u pravcu stvaranja slike o Gradovrhu kako bi se pokrenulo zaustavljanje zaborava i zarastanja u travu i pod zemlju, onoga što možda zaslužuje da živi.

Pogled s Gradovrha

Naravno da moj osvrt nije klasično ni povijesni, kulturološki, niti znanstveni, ali ako je nešto što će ukazati na povijest i stanje vlasničkih odnosa, prostorni i okolinski aspekt, te osvrt na postojeće stanje u cilju vraćanja Gradovrha kao budućega kulturnog kompleksa iz zaborava, imat ću razloga da budem sretan i zadovoljan.

A sada nešto o onom što je zapisano:

Lokalitet Gradovrh zabilježen je u postojećoj prostorno-planskoj i zemljišno-knjižnoj dokumentaciji kao područje nazvano VIŠESLOJNI KULTURNI LOKALITET i to je otprilike sve.

Analizom zemljišno-knjižne dokumentacije kroz "povijest vlasničkih odnosa" može se pokazati da je predmetno zemljište označeno kao prostor od nekoliko (najvjerojatnije tri) prostornih cjelina, mada je nemoguće precizno kazati o kojim se površinama zemljišta radi koje su ti prostori nekad "pokrivali".

Najveću površinu označenu kao GRAD VRH obuhvaća prostor trenutno obrastao šumom i u zemljišnim knjigama je označen kao katastarska čestica br. 1991, katastarske općine Solina, i vodi se kao posjed obitelji Mujezinović. To bi, ustvari, trebao biti prostor bivšega grada na što još ukazuju potpuno uništeni ostaci zidina.

Ostaci bivšega samostana locirani su na katastarskoj čestici br. 1968 koja obuhvaća površinu od 14.537 m² i vodi se kao posjed obitelji Hodžić. Obitelj Hodžić je posjednik i parcele KČ br. 1972 površine 24.308 m², a na istoj se nalazi lokalitet već davno zatranoga bunara.

Sama analiza vlasničkoga stanja je u "našim uvjetima" vrlo kompleksna materija za što nije karakterističan samo predmetni lokalitet, zbog dvojnoga vođenja zemljišnih knjiga te čestih promjena imovinskoga stanja u pogledu tretiranja posjeda, a bez praćenja u smislu promjena vlasništva

u gruntovnim knjigama, tako da uspoređivanje stanja u katastru i gruntovnici i "sravnjivanja" podataka vrlo često asociira na Sizifov posao. Da problem bude još veći nemoguće je doći do podataka koje je precizno područje (prikazano po brojevima parcela) obuhvaćao ovaj kompleks.

Aktualni i važeći Prostorni plan općine Tuzla izrađen 1986. godine, lokalitet Gradovrha tretirao je kroz svoj tekstualni (analitičko-dokumentacijsku osnovu) kao i grafički dio (Prostorni plan općine Tuzla).

U sklopu analitičko-dokumentacijske osnove kroz dokument "Analiza stanja, hipoteze i ciljevi" ostalo je zapisano: "Prahistorijsko naselje na Gradovrhu također nije sistematski istraženo, ali se na osnovu površinskih nalaza da zaključiti da je ovo naselje (sa kraćim prekidima) trajalo od neolita do kraja željeznog doba. Na lokalitetu Gradovrh pronađeni su ostaci Franjevačkoga manastira (XII. i XIII. vijek) na kome su sačuvani tragovi života od praistorije do srednjeg vijeka. Lokalitet Gradovrh stavljen je pod zaštitu države." U grafičkim prilozi- ma Prostornoga plana općine Tuzla predmetni lokalitet je označen kao VIŠESLOJNI KULTURNI LOKALITET "Solina-Gradovrh".

Stupanjem na snagu nove zakonske regulative iz oblasti prostornoga uređenja i građenja na razini Tuzlanskoga kantona, pristupilo se donošenju odluke o izradi dokumenata pod nazivom Prostorni plan Tuzlanskoga kantona 2000-2020. Izrada ovoga planskog dokumenta je još uvijek u tijeku.

U sklopu priprema za izradu ovoga dugoročnog planskoga dokumenta, izrađeno je devet različitih studija kao osnovnih dokumenata koji će poslužiti kao podloga za izradu prostornoga plana.

Jedna od studija koja je tretirala prirodne i povijesne vrijednosti Tuzlanskoga kantona (izrađena od strane Ekonomskoga instituta Tuzla), obradila

je kategorizaciju dobara kulturno-povijesnoga naslijeđa, u cilju utvrđivanja kategorije i statusa zaštićenoga dobra naslijeđa, a naročito radi utvrđivanja prioriteta u zaštiti i drugim poduhvatima očuvanja objekata kulturno-povijesnoga naslijeđa.

Osnovna predradnja kategorizacije (kako se navodi u studiji) je valorizacija dobara koja je izvršena sa stajališta opće i posebne vrijednosti, mjera zaštite i uvjeta korištenja, zaštite čovjekove okoline i primjene zakonskih propisa. Prema podacima iz studije, stanje očuvanosti objekata kulturno-povijesnoga naslijeđa razvrstano je u tri kategorije i to:

- I kategorija (dobro očuvano)
- II kategorija (srednje očuvano)
- III kategorija (loše očuvano)

Sama analiza je inače sačinjena bez bilo kakvih istraživanja i bazirana je na VIZUALNOM promatranju objekata.

Na osnovu takve analize, lokalitet Gradovrha je označen kao VIŠESLOJNI KULTURNI LOKALITET "Solina-Gradovrh" i kategoriziran je kao kulturno dobro II kategorije, po kategoriji dobara i stupnju očuvanosti, te opisan kao: "Kompleksni kulturni lokalitet smješten u prahistorijskom naselju, uzvišenju gradinskoga tipa na čijem je vrhu plato na kome se nalaze ostaci Franjevačkoga samostana, dok su na njegovim strmim padinama lokaliteti BARE i SREBRA čiji nalazi upućuju od kasne bronzine i halštata do latenskoga srebra. Lokalitet je sondiranjem istraživani više puta ali je DALEKO OD OPTIMALNOGA ISTRAŽIVANJA."

Sagledavajući generalno, nije teško uočiti da se sva "priča" o Gradovrhu, (a i mnogim drugim lokalitetima ovakvoga tipa) svela na nekoliko rečenica koje govore o tome da je postojao, da je neistražen i neočuvan, te da nema jasne koncepcije, da li, što i kada se eventualno nešto planira, ili će sve ostati na onome što se do sada zna, sve skupa izgubiti svoj smisao i otići u zaborav.

Ipak, promatrajući "golim okom" sam lokalitet, čini mi se da postoje neki elementi koji navode na misao i potiču na ideju da sve nije tako i da je, ako se stvori jasna vizija, Gradovrh moguće otrgnuti od zaborava i totalnog nestanka.

Prirodni uvjeti lokacije Gradovrha su po mom skromnom uvjerenju, ono što ga je uspjelo sačuvati od svih promjena urbanoga karaktera te eventualno omogućava određen oblik revitalizacije ili nekoga drugog oblika očuvanja kao baštine. Prostor Gradovrha, odnosno teren na kome je nekad postojao, upravo je takav da praktično nije ni "zanimao" urbaniste kroz stoljeća da ga planski u cilju građenja "poklope" nekim novim modernim ili inim sadržajima. Izdignut iznad naselja Solina, komunikacijski poprilično nepristupačan, valovit i brdovit, te geološki diskutabilan teren, postavili su se kao svojevrsna prirodna "brana" za planiranje bilo kakve intenzivnije gradnje. Na samom lokalitetu trenutno je izgrađeno par objekata tipa vikend kuća i to je sve.

Možda je to prilika iz koje se može roditi ideja.

Ne želim biti neskroman i ponuditi bilo kakav prijedlog. Od postojanja Gradovrha kao izgrađenog prostora prošle su stotine godina, a taj sada mirni i neizgrađeni lokalitet još uvijek postoji i čeka. Možda da mu ponudimo nešto što će ga vratiti iz zaborava?!

Slavko STJEPIĆ, dipl. ing. arh.

V. međunarodna likovna kolonija

BREŠKE 2004.

Generalni pokrovitelj

Predsjednik Federacije BiH, g. Niko Lozančić

Pokrovitelji:

Vlada Tuzlanskoga kantona

Općina Tuzla

Franjevački samostan Tuzla

Sponzori:

Župni ured Breške; Župni ured Lukavac; HKD Napredak, Središnja uprava, Sarajevo; HKD Napredak, Lukavac; KŠC "Sveti Franjo", Tuzla; Osnovna škola Breške; Udruga dragovoljaca i veterana domovinskoga rata HVO Soli; HVIDRA Soli, Tuzla; Udruga obitelji hrvatskih branitelja poginulih i nestalih u domovinskom ratu, HVO Soli, Tuzla; IVL - Tuzla; Rudnici ugljena Kreka - Društveni standard, Tuzla; Pivara, Tuzla; SEZAM, Tuzla; PrintCom Tuzla; Sarajevski kiseljak, Predstavništvo Tuzla; VIS LEGIS, Tuzla; MIS STANIĆ, Kreševo; Podrumi Andrija, Paoča, Čitluk; DOO BAREX, Breške; Konoba "Barok", Rapače; Krčma "Kod Majora", Bistarac; Krčma "Ječmište", Miladije; HYPO-Alpe-Adria-Bank, Poslovnica Tuzla; Mesarstvo "VESKO", Srednja Špionica.

Zahvale za sudjelovanje:

Muzej Istočne Bosne, Služba Općine Tuzla za prostorno uređenje i okoliš, Mješoviti pjevački crkveni zbor župe sv. Petra i Pavla Tuzla, Mješovita glazbena skupina KŠC "Sveti Franjo" Tuzla, FRAMA Tuzla, Tamburaši HKD Napredak Tuzla.

Zahvale za pomoć i sudjelovanje pojedincima:

Ivo Andrić-Lužanski, Mirsad Bakalović, Ivan Bosankić, Franjo Bosankić, Evica Cerić, Vedran Čičak, Zoran Divković, Mijo Franković, preč. Pero Ilić, Vesna Isabegović, fra Mladen Jozić, fra Filip Karadža, Fuad Kasumović, Romeo Knežević, Ivica Kovačević, Juro Matanović, Vera Nikolić, Slavko Stjepić, Zlatko Špoljarević, Boris Šuha, prof. dr. fra Andrija Zirdum.

Zahvale Medijima:

TVTK, TVT, TV F BiH, Radio postaja Soli, Radio Kameleon, Radio Tuzla, Radio Kantona, Jutarnje novine, Dnevni Avaz, Oslobođenje, Večernji list i Front Slobode, a posebno svim novinarima za korektno javljanje o Koloniji.

Organizacioni odbor Kolonije zahvaljuje se svima koji nisu spomenuti, a pomogli su da se ova Međunarodna kolonija održi i veoma uspješno završi. Posebna zahvala župljanima RKT župe Breške.

ORGANIZACIONI ODBOR

PROSLAVA SVETOGA ANTE U GRABOVICI

Selo Grabovica proslavilo je svoga zaštitnika sv. Antu Padovanskog. Danu proslave prethodila je trodnevica, a 13. lipnja pod svečanim misnim slavljem, također, je blagoslovljen novi kip sv. Ante izrađen u bronci, rad akademskog kipara Mile Blaževića iz Zagreba.

Misno slavlje je predvodio fra Marko Kepić, župni vikar iz Tuzle, a sam događaj uzveličale su vokalna i instrumentalna skupina Franjevačke mladeži Tuzla.

Blagdan svetoga Ante kronološki dolazi kao posljednji događaj u nizu nakon Uskrsa, Duhova, Presvetoga Trojstva i Tijelova. Upravo je to fra Marko istaknuo u svojoj propovijedi. Naime, na blagdan Duhova, Isusovi učenici postali su svjesni Tajne Uskrsnuća, značaja Isusova života i svoga poslanja uopće. Zatim, blagdan Trojstva koje predstavlja apsolutnu tajnu u kršćanstvu i blagdan Tijelova koji je svetkovina svete mise i pričesti, još dviju velikih tajni kršćanske vjere. Upravo se sveti Anto u svome životu prepustio i otvorio djelovanju ovih tajni.

Sveti Anto je jedan od najpoznatijih i najviše štovanih svetaca u kršćanstvu. Jako je mlad stupio u red augustinaca. Nedugo zatim vidio je skupinu franjevaca koja se zaputila u Maroko. Ta je skupina doživjela mučeničku smrt i upravo je to bio razlog da se i on priključi franjevačkome redu. Njegova poniznost i jednostavnost učinile su ga nepoznanicom unutar reda; čak ga niti jedan gvardijan u prvi mah nije

uzeo u samostan, prilikom raspoređivanja. Spletom okolnosti na jednoj mladoj misi nije se pojavio propovjednik, a kako nitko od ostalih nije želio preuzeti taj dio na sebe, ta je zadaća povjerena Anti. To je bila i prekretnica u njegovu životu, a on će postati najvećim propovjednikom toga vremena. Naročito su poznate dvije zgode iz njegova života. Prva, kada su nekom magarcu nakon što tri dana nije jeo postavili slamu i sveti sakrament, a magarac se prvo poklonio pred hostijom, pa tek onda jeo slamu i druga kada Antinu propovijed ljudi nisu slušali, on se okrenuo k morskoj obali, a ribe su izronile svoje glave i slušale. On je snagu Riječi i Euharistije smatrao toliko da će im se čak i životinje prepustiti i vjerovati im, a kako tek ne bi čovjek. Upravo je i to jedan od problema današnjega društva, a ako njegovo rješenje fra Marko Kepić navodi primjer sv. Ante i svetaca uopće. Svi su sveti bili obični ljudi, poput nas, međutim, oni se nisu pozivali na svoju slabost, slabost čovjeka, već su se odvažili na drukčiji život. Oni se nisu bojali činiti dobro, živjeti jednostavno i ponizno. Sve što su činili čuvali su za sebe, nisu mahali time pred očima drugih ljudi. Upravo je to logika koja ih je učinila svetima.

Fra Marko je svetost usporedio s planinom. Rasti u svetosti je kao penjati se ka vrhu neke planine i što je čovjek visočije tako je i zrak čišći. Slično je i sa svetošću. Kako čovjek raste u čistoci srca i života, on počinje zračiti pozitivnije te tako doživljava radost kršćanskoga života.

Govoreći o kipu, fra Marko je istaknuo kako slika i dojam koje kip ostavlja nisu lažna ljepota već svetost i pobožnost. Umjetnik Mile Blažević je svetoga Antu prikazao kao strogu i jaku osobu, ističući na taj način simbolično njegov karakter i snagu njegove ličnosti.

Crkva u Grabovici bila je premalena da bi primila okupljene vjernike, međutim do godine ... možda se i to promijeni.

Ivica KOVAČEVIĆ

DRIJENČA

Župljani rimokatoličke župe u Drijenči svetkovali su, 13. lipnja 2004, svoj blagdan. Crkva je bila puna vjernika koji su došli da zajedno sa svojim župnikom i svećenicima našega kraja proslave blagdan sv. Ante Padovanskoga, zaštitnika župe.

Misno slavlje je predvodio fra Ivo Pavić iz Tolise, uz koncelebraciju župnika fra Marka Kobaša i svećenika tuzlanskoga dekanata.

U propovijedi je, fra Ivo Pavić, govorio da se u biću svih dobrih ljudi može prepoznati odanost prema Bogu i čovjeku kao što nam o tome svjedoči i sam sv. Anto.

Na misi su bili i predstavnici pojedinih političkih stranaka i Udruga poginulih u Domovinskom ratu kao i IFS Dokanj, Društvo Hrvatski dom. Oni su nakon svete mise pred spomenikom poginulim braniteljima uz moljenje opijela, koje je predmolio župnik fra Marko Kobaš, položili vijence i zapalili svijeće.

NAPRETKOVCI U MEĐUGORJU

Međugorje, malo mjesto u južnoj Hercegovini, do skoro nepoznanica i za mnoge žitelje uže regije, a danas poznato diljem svijeta. Iako zvanično nikada nije priznato za Svetište, milijuni ljudi iz čitavoga svijeta pohode ovo malo mjesto tražeći mir i blagoslov za sebe i svoje obitelji.

Prošle su pune dvadeset i tri godine (26. lipanj 1981. godine) od kada je šestero dječice, napasajući svoje stado na škrtjoj hercegovačkoj zemlji, doživjelo Ukazanje. Povodom

ove obljetnice, Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" iz Lukavca je organiziralo posjet i obilazak mjesta Ukazanja. Značajno je napomenuti da je ovo prvi organizirani odlazak vjernika iz župe Lukavac.

Iako jednodnevni posjet, svi koji su se došli zavjetovati nisu žalili truda kako bi što vjerodostojnije prikazali svoju žrtvu Majci Božjoj. Obilazeći postaje, molila se krunica i na taj način se poštovala riječi koje je Gospa rekla u Međugorju 8. listopada 1984. godine:

"Pozivam vas da sve pozovete na molitvu krunice" Krunicom ćete pobijediti sve nedaće koje Sotona želi nanijeti Katoličkoj crkvi".

Na taj način su Napretkovci iz Lukavca još jednom uradili koristan i dobro organiziran pohod, a svi koji su išli u Međugorje nisu se pokajali jer uz molitvu, humor i dobru zabavu nisu osjetili tegobe putovanja i umor.

Anto CRVENKOVIĆ

P. S.

U sklopu posjeta Međugorju, Napretkovci nisu zaboravili ni svoju župu. Naime, iskoristili su ovu prigodu i kupili ciborij (posudu u kojoj se drže hostije) s obzirom da je iz župne crkve Sv. Ante Padovanskog u Lukavcu isti ukraden.

Prilikom darovanja ciborija, župnik Pero Ilikić se zahvalio na poklonu, a za prijestupnike je rekao da se molimo kako bi i oni izašli na pravi put.

ŽENA U DJELIMA LIKOVNIH UMJETNIKA

Ljubo Lah, Žena u maroku

U UMJETNIČKOJ GALERIJU BRČKO DISTRIKTA OTVORENA JE U PETAK, 9. SRPNJA 2004. IZLOŽBA IZ ZBIRKE FRA NIKOLE BOŠNJAKA, POD NAZIVOM ŽENA U DJELIMA LIKOVNIH UMJETNIKA.

Ovu izložbu su organizirali: Umjetnička galerija Brčko Distrikta u suradnji s HKD "Napredak" - podružnica Brčko Distrikta.

Izložbu je otvorio g. Branko Damjanac, gradonačelnik Brčko Distrikta, a govorili su fra Nikola Bošnjak, fra Marko Stjepanović, predsjednik Napretka i g. Petar Knežević, direktor Galerije.

Brčanski ljubitelji likovne umjetnosti mogli su vidjeti djela najpoznatijih umjetnika, a izložba će biti otvorena do 30. srpnja 2004. godine.

Izloženo je 69 djela od 45 umjetnika: Mirko Čurić, Ivan Generalić, Dubravka Grgić, Dževad Hozo, Anto Kajinić, Ljubo Lah, Ivan Lacković-Croata, Josip Marinović, Ivan Meštrović, Mario Mikulić, Omer Mujadžić, Šime Perić, Miloš Radić, Vanja Radauš, Josip Škerlj, Slavko Šohaj, Petar Tješić, Josip Vaništa, Safet Zec, Marko Živković...

FRA NIKOLA BOŠNJAK

Rođen je 29. svibnja 1941. godine u Tramošnici Donjoj, zaselak Grab. Osnovnu školu završio u Tramošnici Donjoj, malu maturu u Gradačcu, a veliku u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, novcijat u Kraljevoj Sutjesci, teologiju u Sarajevu. Godinu dana kapelan u Tolisi (1967/68). Prirodoslovni fakultet (matematika i fizika) završio u Frankfurtu (SR

Njemačka). Od 1974. godine profesor matematike i fizike u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, a kapelan u Ovčarevu do 1979. Od te godine do 1982. je gvardijan i profesor klasične gimnazije u Visokom. U ulozi gvardijana za crkvu i samostan naručuje mozaike i vitraje, prikuplja slike. Druguje s umjetnicima svih vjera i nacija. Mnogi su mu darovali svoja djela.

G. Petar Knežević je u katalogu izložbe napisao slijedeće:

- Oduvijek je žena bila velika inspiracija umjetnika. Svojom božanskom enigmatskom zanosnom ljepotom, ženstvenom zagonetnošću svoga bića, ugodnošću nježno-bliskog bitisanja s njima, žene su vjekovima tematski zaokupljale umjetnike. Ali, one nisu bile samo puka tema ili banalan motiv za umjetnički rad. One su u djelima likovnih umjetnika predstavljane kao svete - sudionice nastanka svijeta i vjerovanja poput prve žene Eve i Bogorodice Marije. Predstavljane su i u drugim raznim životnim ulogama, s ili bez titula, do običnih žena, onako kako su zaista izgledale i živjele, naravno iz kreativnog ugla gledanja autora.

Još prije Krista žene su bile tema umjetnika što potvrđuju prahistorijska remek djela poput Vilendorfske Venere ili Praksitelove Afrodite. Dakle, rekao bih da je žena bila tema umjetnika u svim vremenima i umjetničkim pravcima. Tako je S. Botticelli u vrijeme Renesanse ostvario remek djelo Rađanja Venere iz mora, a Leonardo tajanstveni osmijeh svih vremena na čudesno-čarobnom i neponovljivom liku Mona Lize. Mnogi veliki umjetnici, poput Picassa i Dalija su bili životno vezani, inspirirani, osporavani i podržavani, a samim tim, u umjetničkom stvaralaštvu, znatno ovisni o stalnome prisustvu njihovih pratilja žena - muza koje su

Mario Mikulić, Portret djevojke

Omer Mujadžić, Kućna idila

često sa strane, zasjenjene genijalnošću umjetnika, naičgled beznačajne i marginalne, zapravo bile važan istinski životni potencijal i izvor njihove stvaralačke snage. Mnoga klasična likovna djela, (crteži, slike grafike ili skulpture) sa sveticama, madonama, odaliskama, caricama, princezama i drugim damama do običnih žena s ulice, predstavljaju, značajna remek djela u likovnoj umjetnosti svijeta.

Odnos žene i umjetnika ponekad je bio poput odnosa leptira i lampe. Tako je P. Gauguin umro zanosno uživajući i slikajući ljepotu Tahičanki, a veliki genije F. Goya, za malo nije životom platio zadovoljstvo što je naslikao akt Mye.

Žena je i u našem vremenu, Božjom voljom, sudionik stvaranja i izvor - roditelj novog života, pa je očito da su i umjetnici - autori djela zbirke fra Nikole Bošnjaka koji su temom Žena u djelima likovnih umjetnika zastupljeni na ovoj izložbi, također bili inspirirani fenomenom ženskog bića.

Većinu djela sa ove izložbe autori su darivali fra Nikoli - kolekcionar, prijatelju svih umjetnika, i vrsnom poznavacu likovne umjetnosti. Zahvaljujući njegovom ljubaznom pristanku, a uz suradnju HKD "Napredak" podružnica Brčko Distrikt BiH, realizira ovu (iz njegove zbirke drugu po redu) izložbu. Na njoj su zastupljeni zaista poznati umjetnici, bolje reći naši klasici različitih nacionalnosti, od kojih neki nisu među živima. O njima i njihovom djelu gotovo da je sve rečeno i sve je poznato, pa smatram da će za nesmetano sagledavanje izloženih, izuzetno vrijednih, eksponata biti dovoljan samo spisak izloženih djela."

J. N.

Petar Tješić, Pariški akt

RELIGIJE I DROGA

18. lipnja, sa početkom u 19,00 sati u dvorani Narodnoga pozorišta Tuzla, održana je tribina, u organizaciji Udruge "Hrvatska žena" Tuzla, s temom: "Religije i droga".

Fra Petar Anđelović i predsjednica Udruge gđa Marica Vikić.

Ma, kome to od nas ne zadrhti srce ili ga ne obuzme strah od same pomisli na stravične posljedice ovoga poroka? Kome to od nas nije potrebno pojašnjenje, što bi sve trebalo učiniti, kako do toga ne bi došlo među članovima moje obitelji i što ću učiniti, ako mi se to dogodi?

Kako o ovom poroku razmišljaju i što preporučuju predstavnici Katoličke crkve?

O ovome problemu, uz veliku pažnju nazočnih, govorio je fra Petar Anđelović iz Sarajeva.

Tema izlaganja je "Religije i droga". Nije slučajno ova tema odabrana, jer nitko od nas ne može biti ravnodušan na problem ovisnosti, koji vrebava svakoga od nas, bilo kao problem pojedinca, obitelji ili zajednice. Posljedice su uvijek teške i ne nose dobro.

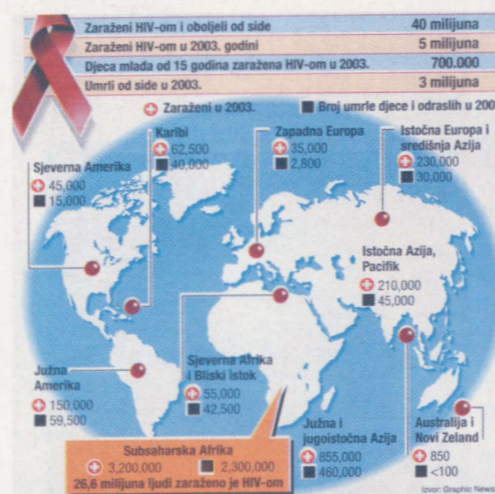
Naš cilj je bio potaknuti ljude da potraže rješenja za moguće probleme u vjeri. Bilo da se žele unaprijed skloniti od problema, neka zaklon traže u vjeri ili smanjiti posljedice već činjenoga.

Samo Bog i vjera mogu čovjeka povesti na pravi put!

Na tribini su bili nazočni gosti iz nekoliko vladinih i nevladinih organizacija, zdravstveni radnici koji se bave ovim problemima i predstavnici obrazovnih institucija.

Posebno smo se iznenadili odzivom učenika Gimnazije "Ismet Mujezinović" iz Tuzle, koji su aktivno sudjelovali u otvorenom dijalogu sa izlagračem. Njihova znatiželja i želja da saznaju više o odnosu religija i droge, nekoliko puta je pozdravljena aplauzom.

Na kraju tribine, nekoliko sudionika je izrazilo veliku zahvalnost fra Petru Anđeloviću na izuzetno kvalitetnom izlaganju, te se kao zaključak mogao izvući, kako je našem

Pregled oboljelih i zaraženih u svijetu u 2003. godini Večernji list

gradu potrebno mnogo više tribina i okruglih stolova na ovu ili slične teme.

Nakon završetka tribine upriličen je domjenak za goste tribine.

Ljubica STJEPIĆ

PETA MANIFESTACIJA LILANJA U DOKNJU

Riječ g. Ilije Juršića, predsjedavajućeg Općinskog vijeća Tuzla

U povodu blagdana svetoga Ilije proroka, najvećega uzora čvrste i nepokolebljive vjere u jednoga Boga, 19. srpnja 2004. godine Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, ogranak Dokanj u Doknju organizirao je lilanje. Program lilanja je organiziran u okviru manifestacije "Ljeto u Tuzli 2004".

Lilanje ima veoma staru tradiciju u Bosni, a podsjeća na paljenje vatre sv. Ilije proroka na brdu Karmel u Izraelskom kraljevstvu u IX. stoljeću prije Krista. Jedino se Ilijina vatra, na molbu Jahvi zapalila, a njegovi protivnici mnogobošci su pobijedeni, koje je narod protjerao i ponovno prihvatio pravu vjeru u jednoga jedinoga pravoga Boga Jahvea.

Značajno mjesto prorok Ilija uživa u židovskoj i islamskoj predaji, o čemu svjedoče brojni zapisi. On je najveći uzor monaštvu, redovnicima, koji su najzaslužniji za njegovo štovanje u Bosni i Slavoniji.

Mr. Josip Šimić

Zato i nije čudo da je rijetka katolička župska zajednica u Bosni u kojoj barem jedno selo ili cijela župa ne slave ovoga Božjeg ugodnika. I ne samo to: Njegovo ime je toliko prisutno u obiteljima da neću pretjerati ako ustvrdim da nema veće obitelji u kojoj netko od sinova ili kćeri ne nosi ime, posebno u starijim generacijama.

U tuzlanskom kraju se slavi u Orašju na Ilinčici, Doknju, Mrmoru, Ljubačama i Gornjoj Dragunji.

Proslava na Orašju ima posebno značenje, jer se i selo i groblje nalaze na Ilinčici, brdu

iznad Tuzle koje je dobilo ime po ovome Božjem ugodniku.

Tako se običaj, LILANJA, prastara tradicija po peti put realizirala u selu Dokanj, uz pomoć čestiti muževa i žena, koji su se nesebično založili da ta manifestacija bude na nivou. Velika Ilinška vatra zapaljena je u devet sati navečer, a ubrzo zatim djeca su mahala svojim lila. Nakon lilanja sva djeca počašćena su sokovima i slatkišima.

Osim lilanja organizirana su natjecanja u skoku u dalj s mjesta, bacanje kamena s ramena i navlačenje konopca. U svim disci-

plinama nastupala su djeca i odrasli, gdje su proglašeni pobjednici i dodijeljene simbolične nagrade. Ipak je od postignutih rezultata bilo bitnije druženje i susreti prijatelja i znanaca.

U navlačenju konopca posebnu pažnju su privukli najmlađi.

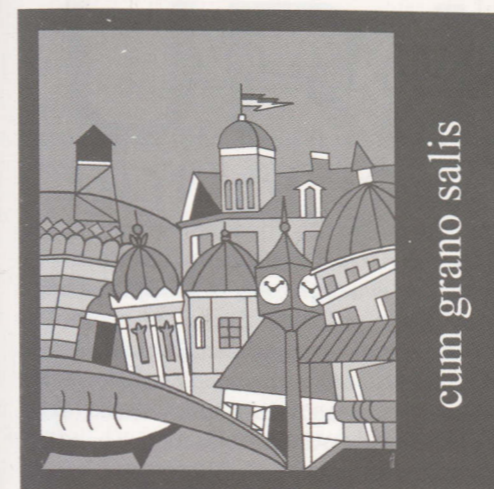
Ovom prigodom su izloženi i radovi narodnih nošnji, alata, posuda i pribora kojima su se ljudi ovoga kraja nekada služili. (mini stupa, trlica, žrvanj, avan, pratljača, dubak, sinija, bešika i dr.). Sve su to pripremile vrijedne ruke neumorne mještanke Mande Banović, zaljubljenice u tradicionalne običaje i naše starine.

Isto tako vrijedne ruke Dokanjki priredile su ukusna stara jela, koja se danas rijetko znaju spravljati (gurabija, salnjaci, pogača, prova, pita pekmezjača i dr.). Sva jela su bila dostupna kušati gostima lilijade.

G. Andrej Nedoh, direktor OŠ "Solina" doveo je na ovu manifestaciju goste iz Francuske.

Postoji želja svih ljubitelja tradicionalnih običaja, da ako Bog da dogodine ova manifestacija bude još sadržajna, kako bi se izvuklo iz zaborava sve ono što je bilo sadržaj zabave i života naših starih.

Zvonko BOSANKIĆ

cum grano salis

Četvrti književni susreti CUM GRANO SALIS održani su od 1. do 3. srpnja u Tuzli.

PROGRAM TUZLANSKIH KNJIŽEVNIH SUSRETA

ČETVRTAK, 01. 07. 2004.

Doček gostiju

PETAK, 02. 07. 2004.

- Svečano otvaranje susreta – Kuća plamena mira
- Obilazak štandova izdavača koji su zastupljeni na ovogodišnjim susretima
- Predstavljanje "Diwan" časopisa za kulturu. Izdavač, JU Javna biblioteka "Alija Isaković", Gradačac – Kuća plamena mira
- Predstavljanje "Sarajevske sveske", regionalnog časopisa za književnost i kulturu. Izdavač MEDIACENTAR, Sarajevo – Kuća plamena mira
- Književna obraćanja – Klub mladih Palma – Dom mladih

SUBOTA, 03. 07. 2004.

- Okrugli stol o temi "Pismo, tranzicija, angažman" - Kuća plamena mira
- Okrugli stol "Identitet (i) konteksti, para-

Okrugli stol

JAVNA USTANOVA
ARHIV TUZLANSKOG KANTONA

ARHIVI U
SUVREMENOM
DRUŠTVU

Arhiv Tuzlanskoga kantona organizirao je Okrugli stol 1. srpnja 2004. u kongresnoj dvorani Hotela "Tuzla" na temu: "ARHIVI U SUVREMENOM DRUŠTVU".

Okrugli stol je priređen povodom 50 godina postojanja i rada Arhiva, uz sudjelovanje arhivskih i znanstvenih djelatnika u BiH, Hrvatske i Slovenije, SCG i Austrije.

DODJELA NAGRADE "MEŠA SELIMOVIĆ"

digme u proučavanjima književnosti južnoslavenske interliterarne zajednice" (posvećeno Mithatu Begiću) – Kuća plamena mira

- Otvaranje knjižare "Meša Selimović"
- Ceremonija dodjele nagrade "Meša Selimović" za najbolji roman objavljen u 2003. godini na govornom prostoru Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Crne Gore održana je na ljetnoj pozornici Panonskog jezera u Tuzli.

Odlukom Žirija od 26. 06. 2004. godine od 14 nominiranih, u najuži izbor ušli su romani:

- "DVORI OD ORAHA", Miljenko Jergović, Izdavač, Durieux Zagreb 2003.
- "WONDERLAND", Marinko Koščec, Izdavač, V. B. Z. Zagreb, 2003.
- "MIMESIS", Andrej Nikolaidis, Izdavač, Otvoreni kulturni forum, Cetinje; Durieux, Zagreb 2003.
- "CIRKUS COLUMBIA", Ivica Đikić, Izdavač, Feral Tribune, Zagreb, 2003.
- "PISAC IZDALEKA", Vladan Matijević, Izdavač, Narodna knjiga Alfa, Beograd, 2003.

ČLANOVI ŽIRIJA BILI SU:

Ivan Lovrenović, pisac i novinar, Sarajevo
Marko Vešović, pisac, književni kritičar, profesor na Filozofskom fakultetu u Sarajevu
Nedžad Ibrahimović, književni kritičar, profesor na Filozofskom fakultetu u Tuzli
Krešimir Bagić, pjesnik, književni kritičar, profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu
Svein Monnesland, pisac, prevodilac, profesor slavistike u Oslu.

SELEKTORI SU BILI:

Enver Kazaz, pisac, književni kritičar, profesor na Filozofskom fakultetu u Sarajevu - Sarajevo
Miroslav Mićanović, pjesnik i književni kritičar - Zagreb
Aleksandar Jerkov, književni kritičar, profesor na Filozofskom fakultetu u Beogradu - Beograd
Pavle Goranović, pjesnik i književni kritičar - Podgorica

Književna nagrada "Meša Selimović" dodijeljena je IVICI ĐIKIĆU, za njegov roman prvijenac "CIRKUS COLUMBIA".

Obraćajući se prisutnima Jasmin Imamović, načelnik općine Tuzla je rekao:

- Tuzla je grad Hevaie Uskufija, autora jednog od najstarijih rječnika na Balkanu. Tuzla je grad pisaca: Stjepana Matijevića, Matije Divkovića, Derviša Sušića... i konačno, ovo je grad Meše Selimovića, jednog od najvećih romanopisaca na Balkanu. Hvala osnivačima i sudionicima Književnih susreta, hvala selektorima i žiriju.

Hvala autorima i izdavačima, svim novinarima i svim građanima s govornog prostora Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Crne Gore što podržavaju Književne susrete "CUM GRANO SALIS" i poštuju nagradu "MEŠA SELIMOVIĆ" za najbolji roman sa ovih prostora objavljen u prošloj godini.

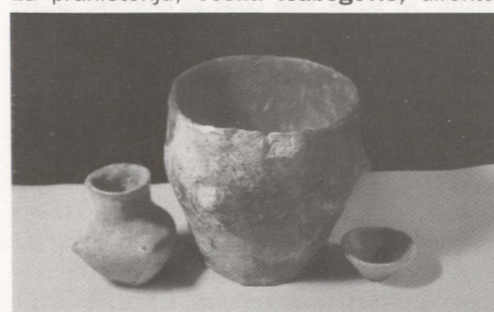
Hvala svima što se Tuzla prepoznaje kao grad mastionice i pera.

Izložba i tribina na temu

"ZNAČAJ TUZLE U PRAHISTORIJI BOSNE I HERCEGOVINE"

Muzej istočne Bosne Tuzla je povodom otvaranja Muzeološkog kompleksa Historijski trg organizirao tribinu i postavio izložbu na temu "Značaj Tuzle u prahistoriji BiH" i time otvorio početak manifestacije obilježavanja "SEDAM HILJADA GODINA ŽIVOTA I PROIZVODNJE SOLI U TUZLI".

Na tribini su se brojnim posjetiteljima obratili prof. dr. Zilka Kujundžić, arheolog Zemaljskoga muzeja u Sarajevu i eksperta za prahistoriju, Vesna Isabegović, direktor

Muzeja i prof. Mirsad Bakalović, kustos Muzeja istočne Bosne. Skupu se, također, obratio i načelnik Tuzle g. Jasmin Imamović. Na tribini je ukazao značaj Tuzle u prahistoriji BiH i Europe i potvrđene su historijske činjenice da je Tuzla najstarije neolitsko naselje u BiH i jedno od najstarijih soljeničkih naselja u Europi i da je osnovni razlog njenog nastanka i kontinuiteta života od neolita do danas njeno prirodno bogatstvo sol.

Poslije tribine, Jasmin Imamović je otvorio i arheološku izložbu koju je Muzej istočne Bosne postavio u Biološkoj zbirci na Korzou. Na izložbi je prikazan manji dio arheološkog materijala koji je iskopan u bivšoj Rudarskoj ulici, ispod Skvera, u Gornjoj Tuzli, Krešića Gradini i Gradovrhu. Između ostalih eksponata postavljena je i rekonstrukcija neolitske keramičke posude iz 5000. godine prije nove ere koja nedvojbeno dokazuje da je neolitski stanovnik ovoga područja eksploatirao sol još u doba neolita, ranije nego što je to bilo u Europi, u Njemačkoj u doba bronce.

Mirsad Bakalović, kustos

UMIROVLJENICI - NAŠA NADA

"Narod koji ima ovakve umirovljenike, ne treba se bojati za svoju budućnost"

Nehotice sam čuo (udaljen svega 2-3 m) jedan komentar, koji je nagrađen gromoglasnim smijehom grupe mladića, koji su se ispijajući "Laško pivo" bavljali na račun aktivista udruge umirovljenika, koji su požurivali svoje članove da uđu u prostoriju "Omladinskoga doma" MZ Driječane, jer bi sastanak za desetak minuta trebao početi.

Ni kriv ni dužan našao sam se u pomalo neugodnome položaju. S jedne strane, što sam slušao ovakve komentare i gledao nedolično ponašanje onih "na kojima svijet ostaje", a s druge što sam poznavao te mlade ljude.

Stoga sam brže-bolje ispio svoju "tuzlansku pivu" i uputio se ka ulazu u prostoriju na sastanak, gdje sam od strane vodstva umirovljenika bio pozvan pisati zapisnik.

Imao sam prigoda biti na mnogim sastancima u Driječani, od različitih organizatora i sa različitim temama. Sa časnim izuzecima, većina njih je završavala s neodređenim zaključcima (bez nositelja i bez datuma), neki bez zaključaka i skoro po pravilu u nesnošljivoj atmosferi, uz viku, galamu, neumjesna dobacivanja čak i verbalne delikate. I ovaj put sam bio pripravan na slično. Zašto bi danas bilo drugačije?

Međutim, od samoga otvaranja sastanka, prijedloga i glasovanja o dnevnome redu i uvodnoga obraćanja stranačkih prvaka, bilo je očito da će ovaj puta, ipak, biti nešto drugačije.

Prvo iznenađenje: Zapazio sam visok stupanj tolerancije i uvažavanja sugovornika. Možda zbog žena, koje su u zaista velikom

broju bile na sastanku. Ako je to razlog, onda je za svaku pohvalu.

Drugo: Dnevni red je bio veoma aktualan i vezan ne samo za umirovljenu populaciju nego i za sve Driječane a i šire. Za svaku dogovorenu aktivnost određeni su nositelji i rokovi.

Bio sam posebno zadivljen konkretnošću molbi i zahtjeva, koji su upućeni načelniku Općine Čelić i Općinskom vijeću.

Navodim samo neke od njih:

- Svakodnevni rad POŠTE u Šibošnici
- Svakodnevni rad DOKTORA u ambulanti u Šibošnici

- Otvaranje LJEKARNE-APOTEKE u prostorijama ambulante u Šibošnici

- Otvaranje STOČNE PIJACE na prijeratnim prostorima "VRBAK", MZ DRIJEČANA.

Posebno želim naglasiti da sam počašćen, što sam bio na sastanku i među ljudima, koji nisu donosili odluke i upućivali zahtjeve za dobrobit samo članova svoje stranke, niti su

samo u interesu Driječane, nego su hrabro izašli iz stranačkih okvira. U tome je njihova veličina!

Ponosan sam što pripadam narodu, koji nije opterećen usko nacionalnim opredjeljenjima. Dapače! Iz svakoga zaključka vidljiva je briga i nastojanja za bolji život, ne samo Driječana, nego i susjeda iz Šibošnice, Nahvioca, Pipera, Lukavice... Dakle, očita je želja i spremnost na suživot sa svima koji povijesno pripadaju ovim prostorima.

A ti dragi prijatelju sa "Zlatorogom" u rukama, niti sanjati mogao nisi koliko istine u sebi nosi ona izreka, koju si sa puno ironije uputio na račun umirovljenika sa početka ovoga teksta!

Sada, poslije ovoga sastanka, možeš je slobodno ponoviti i to mnogo glasnije i ne samo onoj grupici istomišljenika. Preporučujem ti, bez ironije i s puno poštovanja ovih ljudi, jer od njih svi mi možemo dosta naučiti. I još nešto! Imali bismo mnogo manje razloga bojati se za svoju budućnost ako umirovljenici ne bi ostali usamljeni u nastojanjima konkretnoga rješavanja nagomilanih problema koji niti blizu nisu samo njihovih.

Na kraju, moram reći i ovo. Čudom se načuditi ne mogu što se nitko od sudionika nije makar i dotakao problema oko uključivanja umirovljenika u financiranje asfaltiranja ceste kroz Driječnu, kao i problema obnove porušeni kuća i povratka naših susjeda u svoje domove.

Dug životni vijek i dobro Vam zdravlje, gospodo Umirovljenici!

Andelko KNEŽEVIĆ

U MLADIMA SE OBNAVLJA RIJEKA ČOVJEČANSTVA

Stub života! Novo sutra! Svjetlo budućega!

U eventualnim reformama s kojim nova pokoljenja nastupaju, sviće li igdje vedro jutro boljih, sretnijih futura? Sukob generacija - uvijek aktualna tema koja u promišljanju, ipak, nudi nadu da na mladima svijet ostaje!!!

"To be or not to be, the question is now?" Shakespeareov slogan aluzija je na današnju mladež rastrganu između dva plamena: života koji bi htjeli i realnosti u kojoj doista jesu.

U vremenu gdje politika ima prvo mjesto, mladi su izolirani od cjelokupnoga dešavanja u svijetu. Njihovo se "ne pika". Pasivnost je glavna odlika ljudi u Bosni i Hercegovini, a svi želimo u Europu. Svi hrlimo k boljemu životu, a bježimo od suočavanja sa starijima i iskusnijim. Uglavnom, sve misli mladih, svode se na "ne mogu". Zašto ne reći ono što mislimo?! Pa borimo se za demokraciju i slobodu izražavanja. Mladi nisu ni svjesni da su upravo

oni pokretači reformi za napredak stanja u državi. Nekada nije isto što i danas. Nekada je masa na trgovima odlučivala, a danas odlučuju pojedinci koji su na visokoj funkciji. Oni su upravo ti koji odlučuju o narodu. Zato, dragi moji, prihvatite riječ "demokracija", samo na papiru! Dokle god budu mladi ljudi prepuštali svoje mjesto onim "staroga kova", pomirite se sa stanjem onakvim kakvo jest, a znate da je ono katastrofalno. Čak su i stari Grci bili aktivniji od današnje mladeži. Zašto? Jer su se više borili za uređenje države nego za svoj status, jer jedno na koncu, proizlazi iz drugoga. No, u mladima stanuje strah od samodokazivanja i strah za same sebe, te na sva pitanja odgovaraju šutnjom. Tako se ne može više! Probudite se "velika djeco" i recite STOP prevarama i lažnim obećanjima! Vi to jedino možete uraditi za opstanak čovječanstva. Zar vas ne zaprepasćuje podatak da je u BiH samo 8% visokoobrazovanoga stanovništva?! Zar vas političari nisu izdali i to ne jednom?! Vi ste rijeka mla-

dosti i samo vi možete popraviti stanje u zemlji.

Svaki cvijet je lijep dok se zalijeva, a bez vode, on je mrtav. Upravo ste vi taj cvijet nade i ne dopustite da je netko ubije. Sklonite branu sa rijeke, počnite i vi jednom plivati! Peraja neka vam budu govor i sluh. Starijih se ne plašite, jer je njihovo vrijeme istrošeno, a vaše tek počinje. Imati svoje "ja", najveće je čovjekovo bogatstvo. Plašite se sebe i svojih postupaka koji mogu uništiti stare drvene mostove, a podignuti nove - kamene!

Oni "staroga kova" neka vam ne budu uzor, njihove latice su već odavno uvenule, a vi ste pupoljak koji tek treba proživjeti svoju mladost.

Nekada se vjerovalo u bajke, pa što su nam one donijele? Isto ono što naša vlast danas obećava: puste snove. Gledati objektivno život samo može aktivna individua, a ne pasivni promatrač. Bogatstvo vaših ideja jedina je nada za opstanak života u rijeci čovječanstva.

Ivana TADIĆ

URANOV PUT

put pun opasnosti i neizvjesnosti (II)

Prof. dr. Danilo K. Vidović

Suvremenoj znanosti dobro je poznato djelovanje zračenja na organizam, ukoliko biće preživji zračenje, poslije izvjesnoga kraćeg ili duljeg vremenskoga perioda može doživjeti neugodne i razne posljedice toga zračenja. U tom smislu pojavljuju se tumori, leukemija, zaostajanje u rastu, kao i druge zdravstvene tegobe. Jedna od ovih kasnih posljedica zračenja je sterilitet. Ovaj sterilitet može da bude i djelomičan, odnosno da se zametak razvije samo do određenoga stadija pa zatim ugine, ili eventualno da se razvije potpuno ali da se rodi mrtav. Napokon, nije rijedak slučaj da dođe do rađanja monstruma - nakaze.

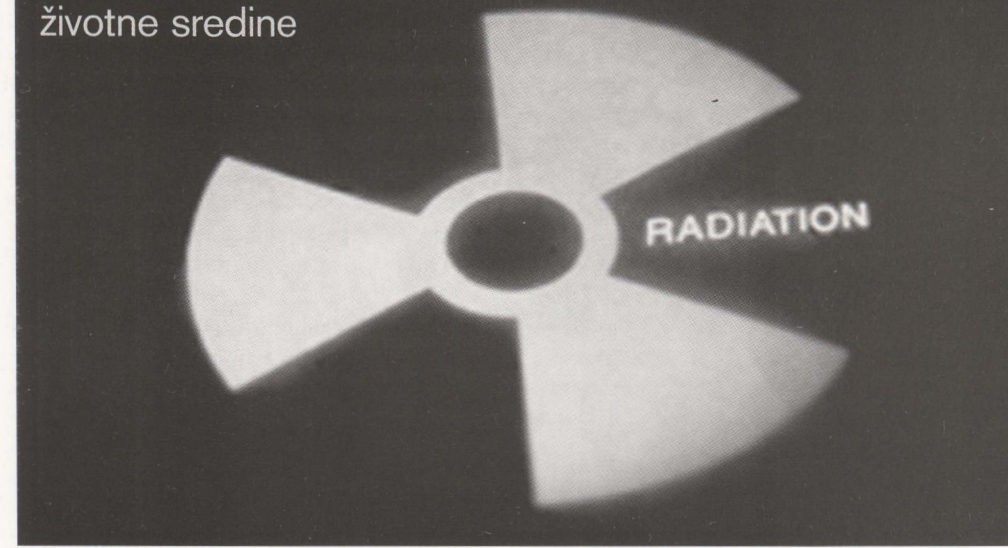
Naravno, izvan je svake sumnje koliko je ovaj problem bitan za čovjeka koji sve više dolazi u dodir sa radioaktivnim zračenjem svake vrste. Ovome problemu u svijetu se pridaje veliki značaj, a kao objekt ispitivanja služe spolno zrele životinje. Međutim, djelovanje zračenja na potomstvo moguće je utvrditi tek sa uspoređivanjem dvije generacije potomaka. Konačno je utvrđeno da su potomci ozračenih roditelja slabunjavji, zakržljali pa i degenerirani.

Znanstvenost je bila i ostat će javno natjecanje u stvaralaštvu otvoreno ljudima cijeloga svijeta. Priznaju se samo rezultati podneseni javno na uvid. Pod tim uvjetima kolektivno se dolazi do mišljenja o vrijednostima istraživačkih rezultata i samih istraživača. Na taj način, sama od sebe, formira se nepisana hijerarhija vrijednosti znanstvenika. Naprijed navedeno je samo potvrda jedne istine; nema moćne znanstvenosti u nemoćnoj tehnologiji, isto kao što nema moćne tehnologije bez moćne znanstvenosti. Sam sadržaj izlaganja se odnosi na rezultate dostignuća u oblasti nuklearne energije.

Za nuklearnu energiju, s pravom, se može reći da je još uvijek najkontroverzniji izvor energije. Naravno, sa brojnim pristicama koji su za nju, ali isto tako i protiv nje. Prva otkrića na polju nuklearne tehnologije čovječanstvu su mnogo obećavala u pogledu doprinosa u energetici, medicini, veterinarstvu, poljoprivredi, prehrambenoj industriji i, eventualno, drugim potrebama suvremenog čovjeka. Ipak, sa žaljenjem se može konstatirati da je prvi i užasni bilanca tih otkrića nekoliko stotina tisuća mrtvih i daleko više onih sa teškim posljedicama eksplozije prvih nuklearnih bombi, tri mjeseca nakon zvaničnog završetka Drugoga svjetskog rata.

Čovječanstvo ni danas nije spokojno od mogućnosti upotrebe, odnosno zlorabe toga stravičnog oružja. Dvije nuklearne supersile SAD i Rusija nisu jedine na ovome planetu koje raspolažu arsenalom nuklearnoga potencijala. Zvanično, nuklearni klub predstavljaju: SAD, Rusija, Francuska, Britanija i Kina. Opće je poznato da sve zemlje koje su razvile reaktore imaju svoje nuklearne programe. Ugovor o neširenju nuklearnoga oružja koji je stupio na snagu 1970. godine potpisalo je 186 država, ali ga nisu potpisale one zemlje koje nastoje razviti i usavršiti osobne nuklearne programe. Nažalost, razvoj nuklearnoga oružja i dalje se intenzivno nastavlja. Sve napore bi trebalo, koliko je

Nagli razvoj nuklearne energije zahtijeva energične mjere predostrožnosti i apsolutne sigurnosti, postrojenja ljudi i životne sredine

moguće, usmjeriti na (u interesu čovječanstva) zabranu proba i uporabe nuklearnoga oružja. Ipak se moramo suočiti s istinom koja je prisutna, a to je da se pitanje zabrane, proba i upotrebe nuklearnoga oružja, po svemu, našlo u čorsokaku.

U kontekstu razmatranja nuklearne opasnosti ne može se zaobići činjenica da postoji veliko zlo u tome što bi se neka teroristička grupa mogla doći do nuklearnoga oružja, te da istim prijeti i u krajnjem slučaju izazove njegovu eksploziju. Također, se mora imati na umu da bi i kriminalističke organizacije na sličan način mogle upotrijebiti nuklearno oružje za ostvarenje svojih ucjenjivačkih ciljeva krijumčarenja radioaktivnih materija. Nije tajna da se i iskorišteni gorivi elementi koji se skladište u specijalne kontejnere mogu upotrijebiti za izradu itekako razorne nuklearne bombe. Kako se čuva nuklearni otpad, imao sam prilike osobno se uvjeriti pošto sam sa grupom svojih suradnika iz Instituta službeno boravio 1983. godine u Nuklearnoj elektrani "Krško". Posjet je imao za cilj da, u suradnji sa znanstvenicima iz Instituta "Ruder Bošković", sagledamo mogućnosti konstruiranja kontejnera u kojima bi se sigurno skladištilo i transportirao nuklearni otpad. Tom prilikom smo obišli sva postrojenja, kao i skladište radioaktivnoga otpada. Detaljno smo se upoznali s tehnološkim gradnje elektrane, rada postrojenja dopreme gorivih elemenata i načinom čuvanja radioaktivnoga otpada. O svemu navedenom napravio sam detaljne prilježne koje sam sredio i objavio u četiri nastavka u časopisu Zaštita i obrazovanje.

Ovdje je interesantno, ali u svakom slučaju važno napomenuti slijedeće:

1. Elektrana je u apsolutnoj ovisnosti u svom radu u pogledu nabavke rezervnih dijelova i redovitoga snabdijevanja gorivim elementima od isporučioaca odnosno američke firme "Westinghaus".
2. Gorivi elementi se dopremaju po potrebi, redovito svake druge godine specijalnim brodom do neke od jadranskih luka, a dalje drumskim sredstvima.

3. Na cijelome putu od isporučioaca do elektrane vozi se pod strogom pratnjom američkih komandosa radi sigurnosti od pirata koji bi se na prepad mogli eventualno dokopati ovoga skupocjenog i danasve vrlo opasnoga radioaktivnog materijala, i
4. Otpad se čuva u specijalnim kontejnerima, na prostoru ograđenom s dva reda i tri metra visoke ograde od bodljikave žice, i električnim prstenom visokoga napona.

Pored toga, skladišta otpadnog radioaktivnog materijala u elektrani čuvaju ljudi iz osiguranja. Naravno, sve su to mjere predostrožnosti kojima se posvećuje posebna pažnja u cilju sprječavanja krađe ovoga otpada koji može izvanredno poslužiti za izradu razorne bombe, kao što od eventualno namjernog oštećenja kontejnera može doći do radioaktivnog zračenja opasnoga po širu okolinu.

Prošlo je skoro šest decenija od pojave ovoga energetskog izvora imenovanoga kao nuklearna energija. Svojom izuzetno brzim razvojem, nažalost, dostigla je savršenstvo u vojnoj primjeni. Razumljivo da bi, pod pritiskom savjesti čovječanstva, morala potražiti put mirnodopske primjene, iako bez pretenzija mogla bi riješiti dobar dio energetskih problema čovječanstva. Smatra se, da je prednost nuklearne energije u činjenici da na našem planetu ima oko 30 puta više rezervi nuklearnog goriva, nego što ima ugljena, nafte i zemnoga plina. Zahvaljujući ogromnoj koncentraciji nuklearnoga goriva, proizlazi da se nuklearni reaktor, kao osnovni uređaj u kojemu se oslobađa nuklearne energija, može locirati na bilo kojem mjestu u svijetu. Već dugi niz godina u mnogim zemljama nalazi se u projektiranju, izgradnji, a i u pogonu veliki broj nuklearnih elektrana. U svakome slučaju, znanstvenici i istraživači nastoje riješiti pitanje što sigurnijeg i ekonomičnijeg načina dobivanja električne energije iz nuklearnoga reaktora. Projektiran je velik broj eksperimentalnih tipova nuklearnih reaktora u kojima se na razne načine stvara i odvodi toplota energije koja se u njima stvara.

(Nastavit će se)

Što nam se događa U "HAPS" ZA PREKORAČENJE BRZINE

- Od početka godine do sada na hrvatskim cestama poginulo više od 320 osoba (uglavnom mladih) - u Tuzlanskom kantonu za tri mjeseca broj kriminalnih radnji veći za 50 posto

* * *

Tu nedavno se javno na TV, oglasio zagrebački kardinal Bozanić. Povod dramatičan i nesvakidašnji. Pozvao je hrvatske građane, vjernike i vlasti da pod hitno sagledaju i mijenjaju stanje u javnome prometu. Rekao je da je u javnome prometu od devedesetih godina do danas smrtno stradalo približno isto toliko ljudi koliko je poginulo u domovinske ratu.

Brzo nakon ovoga dramatičnog upozorenja, čuli smo i vidjeli i poziv predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića hrvatskim vlastima da brzo pristupe izmjenama zakonskih propisa u javnome prometu, kako bi se kazne pooštrile i broj nesreća i pogibija smanjio.

I evo tu, prije koji dan, hrvatski tisak je objavio novi prijedlog Zakona o sigurnosti prometa. Hrvatskome Saboru predložen je novi cjenik prekršaja u kojem su neke kazne i višestruko veće. S obzirom da će i mnogi vozači iz BiH ovoga ljeta naići na stop tablice hrvatske policije, nije na odmet znati da za dvostruko veću brzinu u naselju kazna iznosi 300 KN, da će biti zabrana vožnje do godine dana, a, za ponavljanje takvog prekršaja, može se otići u haps do 60 dana.

Alkohol i droga

Ovisno o količini alkohola i droge u krvi, novčane kazne će iznositi od 500 do 3.000 kuna. Dobivaju se negativni bodovi, oduzima vozačka dozvola i do 6 mjeseci. Prolazak kroz crveno svjetlo odnosi iz novčanika najmanje 1000 KN. Isto toliko košta nepropisno pretjecanje. itd.

Očevid na mjestu pogibije pješaka

Zašto smo počeli ovaj tekst s namjerama koje se uvode u nama susjednoj državi. Pa jednostavno zato što je u našem okruženju stanje još teže, a ništa se bitno ne poduzima i mijenja.

Vlada TK krajem svibnja je saopćila da je imala na uvidu stanje kriminaliteta za prva tri mjeseca 2004. godine. Rečeno je da su podaci zabrinjavajući, da je on u porastu za 50 posto. Da najviše ima lopovluka najtežega oblika, a to je nasrtaj na imovinu. Za tri mjeseca zabilježeno je oko 3000 maloljetničkih prekršaja. A što sve nije evidentirano!? Ljudi više nisu sigurni na tržnici, ulici, prodavaonici, autobusu. Mnogi se stalno rukama drže za džepove, torbe stižu pod rukom, a, kada auto i potpuno osigurate, niste sigurni da ćete ga nakon sat odsutnosti naći na parkiralištu. Pa što bi radio toliki saseljeni svijet u tuzlanske podrume u stambenim objektima ako nema kruha, nego se laćao najstarijih zanata, krađe i otimačine i pod cijenu da ugroze život građana za pišljivih 100 KM, ili da "drpe" nečiji auto da bi se provozali do drugog mjesta, do nove lokacije nekoga lopovluka.

Tuzlanska policija je, neki dan, ponovno pozvala građane da zbog prenaseljenosti mjesta novim žiteljima i međusobnoga nepoznavanja, još više povedu računa o osobnoj i imovinskoj sigurnosti. A nije badava i međunarodna uprava u BiH najavila opet reorganizaciju policije koja je, ne tako davno, bila "modernizirana". Pametnim građanima je to dovoljan znak da nemamo ni efikasnu policiju, pa i vlast. U mome kvartu pojedinci iz "podzemlja" se hvale kako imaju odličnu

suradnju s policijskim patrolama. Sklopili su pakt o neproganjanju za sitne lopovluke, ali pod određenim uvjetima. Policija je u nas najefikasnija kad ima u ruci radar i kada se zaborikadiraju na putu u neku bazu odakle sve mogu vidjeti, a vozači njih ne mogu primijetiti.

Vozač, auto, put. Policija

Najobičniji analitičari na ulici uviđaju krupne probleme koje treba hitno rješavati, ali ne znaju tko bi ih riješio – jer jednostavno države ima malo, vlasti slabo, policija se prepoznaje samo po uniformi, stranaka je premnogo i svatko ima neku svoju partikularnu politiku. Građana nema nigdje jer su podijeljeni i zavađeni (slijede svoju nacionalnu, vjersku, državnu i socijalnu komponentu).

Kada je riječ o javnome prometu u nas, u BiH, tu vam je na prvom mjestu politika nezamjeranja. Vozači su "polupismeni". Do dozvole se lako dolazi. Onih koji vozače obučavaju je jako mnogo, i služe se politikom: ja ću tebi najbolje pomoći da položiš. A što je tek s onima koji su do vozačkih dozvola došli uz pomoć dva svjedoka? A tek oni koji dođu do dozvole, ali do naučenih propisa i pravila ne drže! "Drp-sistem" na ulici, na parking-u, na putu, u kvartu je prvo pravilo. Sve se smije kada tu nema policije, a ako je tu i neki pozornik na njega se možete istresati, psovati... Ako on među građanima i prisutnima traži svjedoka, svi odbijaju jer nikome nije do gubljenja vremena hodajući po, ionako, neučinkovitim sudovima.

Automobili su posebna priča. Kada bi ih netko sutra uputio na ozbiljan tehnički pregled, polovica ih ne bi "položila". Dotrajao i poderan auto danas se može registrirati uz 10 KM bez tehničkoga pregleda. A na putu policija gleda samo u brzinu i vaše osobno ponašanje. Kakav auspuh, kakva guma, upravljački sustav. Putovi su posebna komponenta u saobraćaju. A putari!? Oni nešto poravnaju, zakrpaju, i brinu se kako će im iz goriva doći što više penezi, i kako će naplatiti što više taksi za korištenje putnoga pojasa. A što su privatne i seljačke nadir-firme izašle na asfalt s radionicama i praonicama, s distributivnim centrima, s tonama blata sa traktora, e to nek brinu vozači.

Skoro smo svakodnevno suočeni s rušenjem javnoga reda i mira, teškim povredama i uvredama, provalama u banke koje nitko ne otkriva, provalama u stanove i radnje, vjerske objekte. Baš je bio indikativan onaj o devastiranju nedovršene pravoslavne crkve u Potpeću. Sva četiri kriminalca su iz Podrinja. Izbjegllice su u Potpeću u tuđim kućama. Zar je teško proniknuti što je motiv njihovog pohoda!?

Mato BIKIĆ

POBAČAJI U BiH - NEKONTROLIRANA EPIDEMIJA

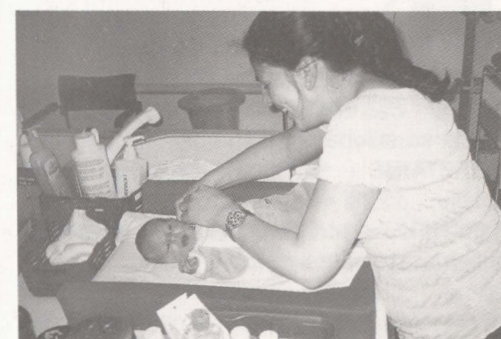
- U zadnjih nekoliko godina, broj rođene djece u BiH zabrinjavajuće se smanjuje
- Najčešći uzrok abortivnog postupka je nepovoljna financijska situacija
- Više je onih koji se žele riješiti trudnoće, nego onih koji žele posvojiti dijete

Namjerni prekidi trudnoće sveprisutni su kako kod udatih žena, tako i kod maloljetnica. Na pitanje kontrole ovoga operativnog zahvata nitko ne odgovara. Što učiniti kako bi se ova epidemija smanjila?

Najnoviji podaci Federalnoga zavoda za statistiku kazuju da se, u posljednjih nekoliko godina, broj rođene djece znatno smanjio. 1996. godine u F BiH je rođeno 34.331 bebe, a 2003. godine taj broj se smanjio na 22.769. Prirodni priraštaj 1996. godine iznosio je 22.110, dok 2003. godine 5.367, a jedan od glavnih razloga tomu su sve češći namjerni prekidi trudnoće. Samo je na UKC-u Tuzla u zadnje dvije godine izvršeno 1070 namjernih pobačaja, ne računajući privatne klinike i ambulante, raznih općina Tuzlanskoga kantona, na kojima su ovakvi poduhvati učinjeni.

"Dnevno se na Odjelu ginekologije UKC-a Tuzla obave 3 - 4 pobačaja kojima su sklone uglavnom punoljetne osobe, no nisu izuzetak ni maloljetnice koje se opredjeljuju da zaustave neželjenu trudnoću. Prije nekoliko godina imali smo preko 12 abortusa dnevno, ali otvorile su se mnoge privatne klinike, a i danas to djevojke/žene rade uglavnom u Domu zdravlja svojih općina, što znači da je broj pobačaja na TK znatno veći, nego što mi znamo. U skladu sa zakonskim propisom, mi tražimo validan potpis pacijentice koja treba da je pri čistoj svijesti, odnosno da ima odobrenje roditelja ako je riječ o maloljetnicama, kako bi imali dokaz da mi ništa ne radimo namjerno", riječi su mr. dr. Vesne Zulčić-Nahić na Ginekološkom odjelu UKC-a Tuzla.

Prema riječima doktorice Zulčić cijena pobačaja uz lokalnu anesteziju se plaća 100 KM i 150 KM, 2002/2003. izvršeno je 330 pobačaja sa općom anestezijom, a 740 žena se opredijelilo za pobačaj bez anestezije. Po zakonu, pobačaji u BiH su legalizirani do dvanaestog tjedna trudnoće. Najčešći postupak prekida trudnoće jest metoda vakuumske usisa-

vanja, koja se ne može koristiti nakon dvanaestog tjedna trudnoće. Kako je tehnologija napredovala, uznapredovao je i način obavljanja pobačaja, pa je na tržište BiH stigla i abortivna pilula RU 486, no ona se rijetko koristi. Na Kliničkome centru Tuzla, ona se uopće ne upotrebljava.

Razna istraživanja su pokazala da je najčešći uzrok abortivnoga postupka nepovoljna financijska situacija. "Roditelji i ja živimo od jedne penzije, i jedva kraj s krajem sastavljamo, stoga sam pobačila, jer ne želim da moje dijete pati kao što ja patim. Što bih mu pružila?!", rekla je S. (19) iz Lukavca. Na naš upit, ima li zdravstvenih poteškoća nakon prekida trudnoće, djevojka je odgovorila kako joj je doktor rekao da neće biti posljedica i da može ponovno zatrudnjati. U zadnje vrijeme pobačajima su sklone posebno maloljetnice koje se zbog neopreznosti i nedovoljnoga poznavanja kontracepcijskih sredstava opredjeljuju za ovakav čin. Naime, znanstveno je dokazano da namjerni i nenamjerni pobačaji, ostavljaju velike posljedice, kako fizičke tako i psihičke, sve do stupnja rizika od ponovnog začeca ili, pak, smrti. 1969. godine znanstvenik Tietze prikazao je da na 100 000 žena oko 100 umire, nakon namjernoga prekida trudnoće, a, nakon nenamjernoga, taj broj je od 3 do 4. Ovi podaci Tietzea su relevantni i danas.

Mnoge žene pobacuju i po nekoliko puta

Statistički podaci kazuju da je samo 2003. godine 125 žena, koje su imale iza sebe četiri ili više pobačaja, na UKC-u Tuzla ponovno pristupilo namjernom prekidu trudnoće. Stoga se, kod tih žena, često događaju mnoge zdravstvene komplikacije. Na učestalost komplikacija utječu: zdravstveno stanje žene, broj trudnoća, broj porođaja, starost, trajanje (visina) trudnoće, tehnika zahvata, dodatne operacije, spretnost operatora i opskrbljenost zdravstvene ustanove.

Zanimljiv je podatak da su pobačaji postali unosan posao, i to izrazito otvaranjem privatnih klinika, koje ne žele dati točne statističke podatke o broju abortusa. Medicinski centri gotovo da i ne vode statistiku o broju pobačaja, a na pitanje kontrole ove situacije, nitko ne odgovara.

Na UKC-u Tuzla zabilježeno je, isto tako, da je, u periodu od 2002. do 2003. godine, prekinuto najviše trudnoća u rasponu od 6 do 8 tjedana.

Što učiniti?

Svijet se uistinu izobličio. Više je onih koji se žele riješiti trudnoće, nego onih koji su spremni posvojiti dijete. Odnosno, oni koji mogu imati djecu, rizikuju da ih ubuduće nemaju, a oni koji ih ne mogu imati, nemaju uvjeta osigurati posvojenoj djeci prikladan život. Novac je preuzeo kontrolu nad ljudima, šireći epidemiju prestanka novih pokoljenja na ovome planetu. Gledajući ovakvo stanje kakvo jest, trebamo li se zabrinuti za buduće generacije? Što učiniti kako bi se spriječila stagnacija poslijeratnoga bosanskohercegovačkog stanovništva?!

Ivana TADIĆ

Mr. Ruža Tomić

"Igra sudbine"

Izdavač: Udruženje građana "Majke hendikepirane djece TK".

Predstavljanje održano u prostorijama Udruženja. Za izdavača je potpisala direktorica, Saida Arnautović, recenzenti, prof. dr. Nada Mladina i prof. Mirjana Božić. Urednik, prof. dr. Nada Mladina, lektor, prof. Mirjana Božić, dok je ilustraciju uradila Zorka Stanišić. Tehnički uredio Sejmo Zulčić Studio "BoDo", štampao SUTIGRAF - Tuzla u 500 primjeraka. Vrijedi napomenuti, autorica je knjigu posvetila ljudima u čije se živote uplela bolest ili se ispriječila na njihovom putu.

Promovirajući svoju petu knjigu, "Igra sudbine" autorica, Ruža Tomić čitateljima iznosi priču iz života svojih najdražih na temu život i prerana smrt voljenoga brata. Nježnom sestriškom ljubavlju piše o voljenom bratu Miji, njegovoj teškoj bolesti i iznenadnoj smrti, duboko suosjećajući s njim.

Usprkos težini teme koju obrađuje, ova knjiga je optimistična. Neminovno je da dragi ljudi, na ovaj ili onaj način odlaze iz našega života, ali što ih više ostane u nama samima, time smo i mi bolji ljudi, veći i ljepši, stoji, između ostaloga, u recenziji profesorice Mirjane Božić.

Tko je Ruža Tomić? Za one koji nisu imali priliku upoznati ovu plemenitu, vrijednu, tihi i nenametljivu osobu, ukoliko ćemo je predstaviti: Ruža Tomić je rođena 01. 05. 1952. godine u Donjim Dubravama kod Tuzle, gdje je završila osnovnu naobrazbu. U Tuzli 1971. godine završava učiteljsku školu, a 1973. Pedagošku akademiju, smjer, razredna nastava. Magistarski rad na temu: Poremećaji u ponašanju kod lako mentalno retardirane djece osnovnoškolske dobi obranila je na fakultetu Političkih nauka u Sarajevu 2000. godine. Pored toga, namjerava braniti doktorsku disertaciju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu pod nazivom: Kvaliteta sociopedagoške komunikacije s djecom koja ispoljavaju delinkventno ponašanje. I to nije sve, gospođa Ruža Tomić je autor sedam udžbenika za Specijalnu osnovnu školu, četiri nastavne knjige, Crte iz ratnoga djetinjstva, I to je djetinjstvo, Dnevnik moje jedanaeste trudnoće i Ratni dnevnik. Objavila je 104 samostalno znanstveno-istraživačka rada, dok je za tri knjige bila koautor. Vrstan je pedagog u Zavodu za odgoj i obrazovanje osoba sa smetnjama u psihičko tjelesnom razvoju Tuzla, kao i asistent na Defektološkom, Filozofskom i Prirodno-matematičkom fakultetu u Tuzli.

A. ŠIMIĆ

ZNATE LI?

RIBLJIM ULJEM PROTIV ARITMIJA

Uza sve do sada poznate pozitivne učinke ribljeg ulja, znanstvenici mu pripisuju još jedan – sprječavanje nepravilnog srčanog ritma (aritrije).

Zaključak je izveden na osnovi studije provedene na 10 ispitanika kod kojih je postojala opasnost od iznenadne smrti uslijed ventrikularne tahikardije. Njima su infuzijom davane omega-3 masne kiseline (glavni sadržaj ribljeg ulja). Prije početka terapije aritmija je ustanovljena u sedam ispitanika, dok je po završetku terapije registrirana u samo dvoje ispitanika. Iako je 10 ispitanika premali uzorak, piše "The Lancet", imajući u vidu već dosad poznato djelovanje ribljega ulja, postoje ozbiljne indicije da ono i kod srčane aritmije može imati zadovoljavajuće djelovanje.

SPAVANJE ZAISTA POMAŽE

Najnovije studije pokazuju da je san vrlo bitan za "bistro" funkcioniranje mozga i nalaženje rješenja nekog problema. To donekle objašnjava zašto većina znanstvenika od svojih najvećih otkrića dolazi rano ujutro, odmah nakon buđenja. U studiji čiji su rezultati objavljeni u časopisu "Nature", ispitanici su dobili na rješavanje određeni problem, s tim da je jedna skupina pravo na 8-satno noćno spavanje dok je druga skupina ostala budna. Sudionici koji su spavali mnogo su brže i uspješnije riješili problem od osoba koje nisu spavale.

ASPIRIN I RAK DOJKE

Uzimanje aspirina najmanje jedanput tjedno tijekom šest ili više mjeseci, može za 20% do 40% smanjiti rizik obolijevanja od hormonski ovisnih oblika raka dojke. Pokazalo je to jednogodišnje istraživanje Sveučilišta Columbia, provedeno na 1400 bolesnica i 1420 zdravih žena. Najbolji je učinak primijećen kod žena u postmenopauzi.

BEZ MASTI U DORUČKU

Doručujete li žitarice, voće i obrano mlijeko umjesto prženih jaja i slanine, izbjeći ćete upalne procese koji dovode do preranog

starenja. Prema nedavnom istraživanju, jedan sat nakon unosa masne hrane u organizmu se povećava razina bjelanjčevina koje potiču upalne procese povezane s bolestima srca i krvnih žila, i ostaje povećana još tri-četiri sata.

VAŽAN GENERALNI SAVJET ZA ODRŽAVANJE ZDRAVOG SRCA

- Jedite izbalansiranu hranu sa puno svježega voća i povrća da bi vaše tijelo i srce održali u vrhunskoj formi. Zdravo jelo podrazumijeva smanjenje soli i masti mada neke masti kao što je omega-3 masne kiseline mogu biti dobre za vas.
- Vježbajte! To pomaže vašem srcu i krvnom pritisku i regulira cirkulaciju. Vježbanje vam, također, pomaže da smanjite težinu, daje vam energiju i ublažava stres.
- Prestanite pušiti. Pušenje može veoma povećati rizik srčanih problema.
- Održavajte tjelesnu težinu u granicama koje odgovaraju vašoj visini.

Dobra ishrana i vježba će vam pomoći da ostvarite ovaj cilj, zato slijedite savjet stručnjaka. Ankete pokazuju da većina ljudi ne poštuje savjet koji kaže "da dnevno trebamo jesti pet porcija voća i povrća", ili da povećamo uzimanje ribe koja je bogata uljem.

Osteoporozna ČIMBENICI RIZIKA

Želite li sačuvati kosti zdravima, izbjegavajte sljedeće čimbenike rizika koji pridonose razvitku osteoporoze u oba spola.

Prehrana s malo kalcija: Kad mu zatreba kalcij, organizam poseže za zalihama kalcija u kostima. Manjak kalcija dovodi do slabljenja kostiju i cijelog kostura. Da spriječite prijelome, ovaj mineral mora biti sastavni dio vaše prehrane tijekom cijelog života.

Lijekovi: Kortikosteroidi, koji su dio dugotrajnog liječenja brojnih bolesti, pogoduju razgradnji kostiju.

Pušenje: Smanjuje apsorpciju kalcija i razinu estrogena.

Alkohol: Pretjerivanje s alkoholnim pićima ubrzava gubitak koštane mase.

Sol: Velike količine soli potiču gubitak kalcija preko bubrega.

Kofein: Zbog prevelikog unosa kave, kalcij se pojačano gubi stolicom i mokraćom.

Premalo kretanja: Nedovoljna tjelesna aktivnost slabi kosti. Obična svakodnevna jednosatna šetnja smanjit će rizik prijeloma.

Tjelesna težina: Višak kilograma i ekstremna mršavost (manje od 55 kilograma nakon menopauze) povećavaju rizik prijeloma kostiju. Najbolje je održavati preporučenu težinu primjerenu tjelesnoj građi.

Naslijeđe: Osobe čija je majka i baka bolovala od osteoporoze, imaju veće izgleda da obole od te bolesti.

HRANA KOJA POMAŽE

Protiv začepa: - Zeleno povrće - Suhe šljive, smokve, jabuke -

Integralni kruh - Žitarice sa pšeničnim mekinjama - Ledena voda - Voćni sokovi i sokovi od povrća - Fermentirani mliječni napitci

Protiv proljeva: - Riža - Banane - Svježa mrkva - Kuhano voće - Obična voda - Jogurti - Juha od povrća

ZDRAVA PRIJATELJSTVA

Muškarci s velikim krugom prijatelja koje redovito viđaju imaju upola manji rizik da obole od bolesti srca nego oni s manje bliskih društvenih kontakata. Nedavna je studija pokazala da zdravlje srca podjednako pridonosi sklapanje novih prijateljstava kao i njegovanje starih.

PET RAZLOGA ZA ODLAZAK NA MORE

Blagotvorni učinci morske klime i sunca uistinu su brojni. Šteta bi bilo ne iskoristiti ih ili upropastiti nedovoljnom zaštitom i neopreznim ponašanjem.

- Šire se krvne žile i poboljšava optok krvi - Poboljšava se izlučivanje tekućina i toksina (znojenjem i mokrenjem) - Poboljšava se metabolizam tekućina - Povećava se sinteza kalcija - Povećava se broj crvenih krvnih stanica.

VITA

JESTE LI ZNALI?

ŽENE – pogodi li ih infarkt, češće umiru nego muškarci

MUŠKARCI - od moždanog udara štiti ih riba

RIBA – već jedan riblji obrok u tjednu smanjuje rizik od bolesti

BROKULA – štiti od visokoga krvnog tlaka i moždanog udara

BANANA – pomaže u sprječavanju moždanog udara

SOL – velike količine soli potiču gubitak kalcija preko bubrega

PIVO – jedno u danu smanjuje rizik od srčanog udara

DOJENJE – dojena djeca manje su sklona stresu

KRETANJE – smanjuje rizik od prijeloma kostiju

SMIJEH – sretni ljudi žive do osam godina dulje od pesimista

IN MEMORIAM

TUŽNO SJEĆANJE

ZDENKA DUŠEK

27. 07. 1996 – 27. 07. 2004.

Tvoj dragi i plemeniti lik pun dobrote ostat će zauvijek u nama

TVOJI NAJMILJI

TUŽNO SJEĆANJE

MIRA NOVOSEL

24. 07. 1994 – 24. 07. 2004.

U Tvom mirnom snu neka Te prate naše misli, ljubav i sjećanje.

TVOJI NAJMILJI

TUŽNO SJEĆANJE

ANTO (JOZO) TOMIĆ

05. 07. 1993 – 05. 07. 2004.

S ljubavlju i poštovanjem.

Supruga Eva i sin Nikola

TUŽNO SJEĆANJE

ZDENKA DUŠEK

27. 07. 1996 – 27. 07. 2004.

Uvijek te voli i misli na tebe tvoja drugarica

Ljilja Babić

TUŽNO SJEĆANJE

LJUBE (rođ. MARIĆ) JERKOVIĆ

30. 07. 1989 – 30. 07. 2004.

Dana, 30. srpnja 2004. godine navršit će se petnaest tužnih godina od smrti naše dragije majke i bake

Fizički odsutna, a našim pogledima i dušama uvijek prisutni tvoj lik i roditeljska ljubav.

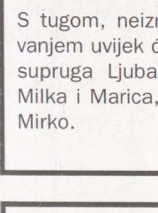
TVOJI NAJMILJI

TUŽNO SJEĆANJE

MIRKA PETROVIĆA

07. srpnja 2004. godine navršilo se četrnaest tužnih godina od smrti našega dragog supruga, oca i djeda

MIRKA PETROVIĆA

S tugom, neizmjenom ljubavlju i velikim poštovanjem uvijek će ga se sjećati njegov: supruga Ljuba, sinovi Petar i Miroslav, snaha Milka i Marica, unučad Nevena, Sanja, Kristina i Mirko.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 12. srpnja 2004. godine navršilo se deset godina od smrti naše drage majke

MIRKA PETROVIĆA

S tobom su uvijek naše misli, sjećanje i ljubav. Počivala u miru Božjem. TVOJI: sinovi i kćerke, unuk Mijo i unuka Ružica.

SJEĆANJE

POGINULI BRANITELJI HVO 115. BRIGADE ZRINSKI (srpanj – kolovoz)

Datum rođenja	Datum pogibelji
ANTO, Jozo, TOMIĆ	05. 07. 1993.
IVICA, Pejo, TOPALOVIĆ	05. 07. 1993.
ZDENKO, Niko, PRANJIĆ	05. 07. 1993.
ŽELJKO, Ivo, JOSIPOVIĆ	05. 07. 1993.
MIROSLAV, Niko, STOJAK	21. 07. 1993.
BLAŠKO, Niko, TOMIĆ	22. 07. 1993.
HANIFA, Hasan, ZEJNILOVIĆ	28. 07. 1993.
IGOR, Frano, PAVLIĆ	01. 08. 1993.
MARKO, Anto, MRKONJIĆ	20. 08. 1993.
TIHOMIR, Marko, ZEČEVIĆ	23. 08. 1993.

HVO 108. PJEŠAČKE BRIGADE S TUZLANSKOGA PODRUČJA

ADMIR, Salih, BEŠIROVIĆ	01. 07. 1994.
ZLATKO, Stjepan, BARIŠIĆ	06. 07. 1995.
DRAGO, Boro, PETROVIĆ	22. 07. 1995.
GORAN, Pero, KULIĆ	22. 07. 1995.

POKOJ VJEČNI DARUJ IM GOSPODINE I SVJETLOST VJEČNA SVIJETLILA IM! POČIVALI U MIRU BOŽJEM! UDRUGA OBITELJI HRVATSKIH BRANITELJA POGINULIH I NESTALIH U DOMOVINSKOME RATU, HVO - SOLI, TUZLA

TROVANJE GLJIVAMA

Od kako je počela sezona gljiva, na Infektivnu se kliniku UKC Tuzla, sa simptomima trovanja gljivama, javio zabrinjavajući broj osoba. Prema riječima dr. Seada Ahmetagića direktora Infektivne klinike, samo u razdoblju od 15. svibnja do 22. lipnja hospitalizirano je 29 osoba. Imajući u vidu da su zabilježeni slučajevi trovanja čitave obitelji, dr. Ahmetagić je apelirao na građane da sami ne beru gljive, da ih ne kupuju na nesigurnim mjestima, te da ih ne čuvaju u foliji i zamrzivaču, jer tada, kako je kazao, dolazi do

oslobađanja jednoga otrova koji, također, može dovesti do klasičnih simptoma trovanja. Kada se primijete stomačne tegobe, nakon konzumiranja gljiva, neophodno je hitno se javiti liječniku, a prije toga provocirati povraćanje. "Pouzdanoga recepta za razlikovanje jestivih od otrovnih gljiva još uvijek nema", kazao je dr. Ahmetagić, upozoravajući da su naročito opasne zelene pupavke i srodne gljive, koje kod djece u 100 % slučajeva izazivaju smrt, a kod odraslih u 30 do 50 % slučajeva.

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	KANIBA- LIZAM	LJUBAVNA POEZIJA	MUŠKO IME TOMISLAV	SVJEČANA ZANOSNA PJESMA	ZNAK ZA ELEMENT URAN	KRAT. ZA "TELEVIZIJA"	VRSTA ALGE, MO- RSKA SALATA	SLOVENSKI SPISATELJ FRANJO	HALUCI- NOGENO SREDSTVO	GRAD I JEZERO U FINSKOJ	DRŽAVA U S.A.D.-u, VRSTA MI- NERALA	KISELINA (LAT.)	LUPITNA RUJEČKA	KRAT. ZA "AMPER"	STARA MJERA ZA VINO I ULJE	JURIŠATI, IZVRŠITI NAPADAJ	SMRTNOST, POMOR	NEPRO- FESIONA- LIZAM
"TUZLANSKA KULTURNA MANIFE- STACIJA"																		
RATARSKI PRIHOD					POSJEDNICI IMOVINE MEHANIČKI AUTOMATI								DIO MOLE- KULE IZVRŠITI ANALIZU					
NADSTOJNIK KUĆE						BITI PRE- VRTLJIV DVOJJEKLI MAČEVI							ŠARENA PAPIGA BEDUINSKI KNEZ					"TEMPO"
KARIKA- TURIST REISINGER				RUJEČNA RIBA DOSTA NISKA					POJAS ZA METKE AFRIČKA ZVUJER									RUJEKA U IRANU
"ŽIVOTNO ISKUSTVO"			I JEDAN I DRUGI ROMAN E. BRONTE						PRAŽITELJ BALKANA LAT. KRAT. ZA "ITEM"			MJESTO KOD ŽIVINICA ELEMENT SELEN						
PRIVREDNO UREĐENJE DRUŠTVA										PJESNIK IZ EPIDAURA ELEKTRON				OBLAST U NJEMAČKOJ DANGUBA				
RUJEČKA SKUPOČJE- NA STVAR																		
AUTO OZNAKA ZA ŠVEDSKU		GRČKO SLOVO OGLASITI SE RIKOM																
SUNČEVA ZRKA																		
TRGOVAČ VINOM																		
OBLIK ŽENSKIH NOGU																		
OŠTAR NAGLASAK																		
GINEKOLOŠKI INSTRUMENTI																		
DRŽALO ZA PISAČE PERO																		
PROIZVO- ĐAČ PIVA																		
KRAT. ZA "EAST"		UPALA ŠA- RENICE U OKU USKLIK																
NAGNUTI, OKOMITI																		
ORGAN SLUHA																		
ČOVJEK KOJI SE BAVI LOVOM																		
PETI VOKAL		GUJAR, ZMIJAR ISLAND																
NOTA SO- LIMIZACIJE																		
SRDAČ- NOST, OTVORENOST																		

KASKO I ŽIVOTNO OSIGURANJE PRIORITETI

Croatia osiguranje - Podružnica Tuzla strogo se drži propisa, a to znači da ne daje posebne povlastice svojim klijentima - besplatne tehničke preglede automobila za kupovinu polica, zeleni karton bez nadoknade i plaćanje predviđenih iznosa za osiguranje u više obroka

Croatia osiguranje d.d. Ljubuški je sestra-tvrtka istoimene kompanije iz Hrvatske. U Bosni i Hercegovini ima 35 podružnica, a jedna od njih je u Tuzli, na Sjenjaku. Pod istim zaštitnim znakom posluje se i u Brčko - Distriktu. Prije minologa rata ovo osiguranje je u Tuzli poslovalo kao Osječka filijala.

- Imali smo problema i sudskih sporova koji su 1998/99. godine stigli do Vrhovnog suda Federacije BiH. Tek poslije sudske odluke počela je sa radom podružnica u Tuzli. Ni meni, a vjerujem ni ljudima iz vodstva u Ljubuškom nije jasno zašto nam se osporavao rad. Na svu sreću ta teška i ružna epizoda je iza nas i sada nesmetano poslujemo. Pod riječju nesmetano podrazumijevamo da nemamo zakonskih smetnji, ali se svakodnevno susrećemo sa neloyalnom konkurencijom. Od 29. osiguravajućih društava u Bosni i Hercegovini jedini ne dajemo posebne povlastice osiguranicima automobila. Svi ostali daju besplatne zelene karte, plaćaju tehničke preglede i police ne naplaćuju u jednome roku, nego u više obroka. S druge strane najbrži smo u isplati šteta kada je u pitanju auto-odgovornost, ističe Milan POPOVIĆ, voditelj Podružnice Tuzla, posebno naglašavajući da su, uz obvezatna osiguranja motornih vozila, prioritet u poslovanju kasko i životno-ga osiguranja.

Od propisanih iznosa za kasko-osiguranje motornih vozila Croatia osiguranje za svaku godinu, bez štete, daje popust od 10 posto. Isti popust pripada 80 postotnim invalidima i ratnim vojnim invalidima. Za plaćanje gotovinom, također, se daje olakšica od 10 postotaka, kao i na ugrađeni vlastiti mult-t-lock. Ukupni popusti ne mogu biti veći od 50 posto. Za višegodišnje osiguranje, a najmanje dvije godine, vlasnici automobila dobivaju besplatan mult-t-lock, naravno ako ga nemaju ugrađeni. Postoji i mogućnost dobivanja kredita za kupnju vozila uz kasko policu Croatia osiguranja. U slučaju da se vlasnik kasko osiguranog auta odluči na prodaju, ugovor o ovoj vrsti osiguranja prestaje vrijediti po isteku 24 sata od preuzimanja vozila od strane novoga vlasnika.

Na naše pitanje zašto se uopće opredijeliti za ovo osiguravajuće društvo, kada drugi nude niz pogodnosti, gospodin Popović je još kazao:

- Sa našom policom vozači, odnosno vlasnici, motornih vozila imaju isti tretman u Republici Hrvatskoj, kao i domaći državljani, a zbog potpisanih ugovora sa najvećim osiguravajućim tvrtkama u Europi, jednakopravan tretman imaju i u svim državama Europske unije.

Osiguranje života najčešći je oblik osiguranja u razvijenim zemljama; preteča je svim ostalim oblicima osiguranja i najrasprostranjeniji vid štednje. U Croatia osiguranju polica osiguranja života se može ugovoriti, bez prethodnoga liječničkog pregleda, do svote od 25.000 eura i do 50.000 eura uz prethodni liječnički pregled. Najmanje mjesečna uplata za životno osiguranje iznosi 55 KM, a za ovaj iznos moguće je zajedničko osiguranje bračnih partnera. Ugovori ove vrste se potpisuju na 10 godina, a poslije tri godine moguće je dobiti kredit u ugovorenom iznosu osiguranja i to bez jamaca i hipoteka, a uz godišnju kamatu manju od 10 postao.

N. J. IVANOVIĆ

ŠTO DONOSI OSIGURANJE ŽIVOTA?

Ne samo zaštitu od financijskog kraha u slučaju nesreće u obitelji, već istovremeno i najbolji mogući plan štednje za mirnu starost.

Višestruku zaštitu osiguranih svota.

Pri nastanku nemogućnosti daljnjeg plaćanja premije, ako ste najmanje dvije godine redovito plaćali premiju, Vaš do tada uplaćeni kapital omogućava Vam nastavak osiguranja, uz smanjenu osiguranu svotu.

Poslije tri godine plaćanja premije, ostvarujete pravo na povrat uloženog kapitala (otkup osiguranja).

Osiguranje se može obnoviti bez gubitka uloga.

Po isteku ugovora osiguranik sudjeluje i u podjeli ostvarene dobiti. Osiguranu svotu i dobit možete pretvoriti u cijelosti ili djelomično u stipendijsku rentu za svoje dijete ili doživotnu mirovinu za sebe.

Ulaganje u osiguranje života drži se mudrom i probitačnom odlukom kojom se štiti vrijednost vlastitoga kapitala, stvaraju pretstavke za sigurnu budućnost, kako vlastitu tako i obitelji.

Za sva vremena

ŽIVOTNO OSIGURANJE MOĆNO A OBROČNO

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

Hrvatski Glasnik
GLASNIK HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • Za izdavača: Dr. sc. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektorica: Mr. Marica Petrović • Uredništvo: Zdravko Anđić, Šimo Ešić, Vlado Kerošević, Petar Matanović, Juraj Novosel, mr. Marica Petrović, mr. Luka Tunjić • Urednik fotografije: Martin Antunović • Unos teksta: Kata Čajić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2/II • Tel/fax: 035/272-061 • E-mail: napredak@inet.ba • Tehnička priprema, repro i štampa: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

ZNATE LI?

● Talijanska rijeka Po (Pad) svake godine zagadi Jadransko more s 83.000 tone dušika (mineralnog), 65.000 tona ugljikovodika, 20.000 tona fosfora, 2.700 tona cinka, 1.600 tona bakra, 1.300 tona olova, 950 tona kroma, 250 tona arsena, 90 tona nikla, 75 tona fenola i 8 tona pesticida.

● "Da veće nigdar ne imali Hrvati gospodina od svog jezika" - tzv. "Zvonimirova kletva", po kojoj Hrvati, nakon kralja Zvonimira više nika da neće imati svog vladara (Hrvata), što se pokazalo i točnim od 1102 do 1990. godine, kada je Hrvatska ipak ponovno dobila svog vladara (prvog predsjednik RH, dr. Franju Tuđmana).

● U starom Rimu djevojčice su osam dana nakon rođenja dobivale oko vrata amajliju (kožno ili zlatno srce), koju su (zajedno s dječjom odjećom i svim igračkama) nakon navršene 14. godine života stavljale na oltar kućnih bogova (lara). Tada su, naime, bile spremne za udaju i bračni život.

● Najveći starorimski komediograf, Tit Makcije Plaut (254-184. godine pr. Kr.), proslavio se posebnom podvrstom rimske komedije pod imenom "fabula palliata" (lat. Pallium - vrsta grčke odjeće). Zanimljivo je da se radnja ne događa u rimskom, već u grčkom ambijentu.

● Starorimski su vojnici morali bespogovorno izvršavati sve zapovijedi pretpostavljenih. U protivnom, slijedile su oštre kazne: za bijeg s ratišta s postrojbom - pogubljenje svakog desetog vojnika, za samostalan bijeg - bičevanje do smrti, za dovođenje postrojbe u opasnost - smrt kamenovanjem, za spavanje na stražarskom mjestu - dobivanje najlošije hrane.

● Kako bi sve ulice bile osunčane, niti jedna kuća u privatnom vlasništvu nije smjela biti više od dvostruke širine ulice. Bio je to propis koji su morali poštovati svi stanovnici Rima.

● Starkulturni i u to vrijeme izuzetno civilizacijski napredni stanovnici američkog kontinenta, Azteki, imali su zanimljivo znakovit zakon - pravo na opijanje. Ali, ne svi! Samo oni stariji od 80 godina, pod uvjetom da su imali djecu i unučad.

● Panama, preko koje istoimeni kanal spaja Atlantski i Tihi ocean, ime je (prema legendi) dobili po jeziku Kuna Indijanaca koji žive na otocima u zaljevu San Blas u Karipskom moru. Naime, kad su ih španjolski osvajači upitali gdje mogu pronaći hranu, vodu i zlato, odgovorili su "Path na ma" ("Daleko odavde").

ZNAČAJNI POVIJESNI DOGAĐAJI U MJESECU SRPNJU

- 05. 07. 1881. - Papa Lav XII. Obnavlja redovitu crkvenu hijerarhiju u BiH
- 05. 07. 1891. - u Vrgorcu se rodio pjesnik Tin Ujević
- 08. 07. 1809. - u Krapini se rodio Ljudevit Gaj
- 20. 07. - sv. Ilija zaštitnik Bosne
- 23. 07. 1856. - u Kreševu se rodio putopisac i albanolog fra Lovro Mihačević
- 26. 07. 1918. - u Livnu umro romanopisac Narcis Jenko tj. Fra Eugen Matić
- 31. 07. 1860. - u Kreševu se rodio pisac i povjesničar fra Ignacije Strukić
- 1089. - Prvi pisani spomen Bosanske biskupije
- 1238. - Biskup Ponza u mjestu brdo kod Vrhbosne gradi katedralu sv. Petra

RADNJA ZA OBRADU I UGRADNJU MERMERA I GRANITA

KAMENOREZAC ILIĆ

VI. Ivica i Željko Ilić

Izrada spomenika i grobnica
Oblaganje stubišta i podova
Šankovi, klupice, stolovi

Bukinje 186 • Tel./fax: 035 286 689 • Mob: 061 139 851, 061 139 858

JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA
Ul. Slatina br. 2 Tuzla

Osnovan 1992.godine

I ❤️ FM RADIO
Kameleon 102.7 MHz

INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT

Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

SOLI
HRVATSKI RADIO SOLI
92.7 MHz
103.4 MHz

Foto Žunić

TOZLA:
Mercator 035-301-735
Džafer mahala 035-254-594
Korzo 035-257-205
TZC "Sjenjak" 035-251-448
GRAČANICA 061-772-282
DOBOJ 053-227-554
JELAH 061-447-559
TEŠANJ 061-251-897

>>> digital foto laboratorij <<<<

motel *stuhli* tuzla
VI.: Branimir Stuhli

Ul. Bukinjska br. 60 • Tel. ++387-35-283-330 ; 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

KAMENOREZAC
LJUBAČE TEL/FAX 035 571 783
061 146 475

SPOMENICI, STOLOVI, ŠANKOVI, KLUPICE, KAMINI...

MLIN
LJUBAČE

MLIN
"HUSINSKI RUDAR" D.D.
LJUBAČE-TUZLA
75214 LJUBAČE-TUZLA

TEL/FAX ++387 35 80 85 38, 80 85 39, 80 85 40 • E-mail: mlin@bih.net.ba

CVJEČARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja.

Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete.

Vaše je samo da dođete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.
FRANJO BOSANKIĆ

VODA KOJA
SVE
POKREĆE

TUZLANSKI KISELJAK

A QUALITY PRODUCT OF
Pivara Tuzla

Luciana
Građevinarstvo i trgovina

Magistralni put bb,
Lukavac BiH

Tel./fax: ++387 35 553 454
553 453
E-mail: luciana@bih.net.ba

PrintCom
GRAFIČKI INŽENJERING

75000 Tuzla Rudarska 61
Tel.: ++ 387 35 282-000, 283-218
Fax: ++ 387 35 280-210
e-mail: printcom@bih.net.ba

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO
Trg heroja 10, 71000 Sarajevo
Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29
Fax. ++ 387 33 65 39 86

PAVIĆ - KOMERC

OVLAŠTENI SERVIS I PRODAJA VOZILA

tel: +387 35 384 291, 384 487; fax: +387 35 384 488

CITROËN

Javno komunalno preduzeće

CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Ul. Krečanska broj 1

75000 Tuzla

Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 35 283 443

Fax: ++387 35 281 391

E-mail: cen.gri@bih.net.ba

HOLDINA

HOLDINA d.o.o. Sarajevo
Sarajevo, ulica Azize
Šaćirbegović 4b

OVLAŠTENI PRODAJNO SERVISNI CENTAR
SALON: SKC "Mejdan", Bosne Srebrene bb
Tel/fax: 035/270-021 e-mail: stuhli-auto@box.ms
SERVIS: Mramor, Majevička 2
Tel/fax: 035/384-500 Mob: 061/140-278

Radost sigurne štednje

tuzlanska banka d.d. tuzla